

JUSTITSMINISTERIET

Arbejdsgruppen om digitale
krænkelser

Rapport fra arbejdsgruppen om digitale krænkelser København 2022

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	4
1.1. Arbejdsgruppens kommissorium.....	4
1.2. Arbejdsgruppens sammensætning	5
1.3. Resume af arbejdsgruppens overvejelser og forslag	6
1.3.1. Arbejdsgruppens overvejelser.....	6
1.3.2. Arbejdsgruppens forslag	12
2. Gældende ret.....	13
2.1. Straffelovens § 216.....	13
2.1.1. Voldtægt	13
2.1.2. Samleje med et barn under 12 hhv. 15 år	13
2.2. Straffelovens § 222.....	14
2.3. Straffelovens § 223.....	16
2.3.1. Samleje med en person under 18 år, der er gerningsperso-	
nens sted- eller plejebarn eller betroet den pågældende til under-	
visning eller opdragelse.....	16
2.3.2. Misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed	
.....	17
2.4. Straffelovens § 224.....	18
2.5. Straffelovens § 225.....	19
2.6. Straffelovens § 226.....	23
2.7. Straffelovens § 227.....	24
2.8. Straffelovens § 232.....	24
2.9. Straffelovens § 233.....	28
2.9.1. Rufferi	28
2.9.2. Anden udnyttelse og mellemmandsvirksomhed	30
2.10. Straffelovens § 235.....	36
2.11. Straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1	38
2.12. Straffelovens § 264 a	38
2.13. Straffelovens § 264 d.....	39
2.14. Straffelovens § 281, nr. 1	41

2.15. Straffelovens § 21.....	41
2.16. Straffelovens § 22.....	43
3. Fremmed ret	44
3.1. Norsk ret.....	44
3.1.1. Voldtægt	44
3.1.2. Grooming	48
3.1.3. Forsøg	49
3.2. Svensk ret.....	51
3.2.1. Grooming	51
3.2.2. Forsøg	53
3.3. Nederlandsk ret.....	55
4. Arbejdsgruppens overvejelser og forslag	56
4.1. Grooming	56
4.1.1. Arbejdsgruppens overvejelser	56
4.1.2. Arbejdsgruppens anbefalinger vedrørende indførelse af en selvstændig groomingbestemmelse	62
4.1.3. Arbejdsgruppens anbefalinger vedrørende aldersgrænsen for grooming	64
4.1.4. Arbejdsgruppens forslag	65
4.2. Straffelovens § 223, stk. 1	69
4.2.1. Arbejdsgruppens overvejelser	69
4.2.2. Arbejdsgruppens forslag	71
4.3. Sextortion	73
4.3.1. Arbejdsgruppens overvejelser	73
4.3.2. Arbejdsgruppens forslag	79
4.4. Terminologien i straffelovens §§ 226, 227 og 235	83
4.4.1. Arbejdsgruppens overvejelser	83
4.4.2. Arbejdsgruppens forslag	85
4.5. Tjenester, der formidler sugardating	86
4.5.1. Arbejdsgruppens overvejelser	86
4.5.2. Arbejdsgruppens forslag	91

1. Indledning

1.1. Arbejdsgruppens kommissorium

Det fremgår af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, at aftaleparterne var enige om, at der skulle igangsættes en undersøgelse af, om de nuværende regler i straffeloven på området for digitale overgreb er tilstrækkelige.

Endvidere fremgår det af udspillet ”Værn mod voksne, der krænker børn” fra maj 2021, at regeringen i forlængelse af flerårsaftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi ville nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle vurdere, om der er behov for at ændre straffeloven som følge af den digitale udvikling. Det fremgik videre, at arbejdsgruppen navnlig skulle have til opgave at se på behovet for en selvstændig bestemmelse om grooming, om sextortion i tilstrækkelig grad kan straffes efter de gældende regler i straffeloven og på, om fremkomsten af digitale tjenester, der udbyder, formidler eller faciliterer sugardating eller lignende, bør give anledning til en justering af rufferiparagraffen, herunder i forhold til sådanne tjenester, der formidler kontakt til personer under 18 år.

Arbejdsgruppen har på den baggrund haft følgende kommissorium:

”Digitale overgreb som f.eks. deling af seksuelt og andet krænkende materiale er i takt med den digitale udvikling et stigende problem, og noget som alt for mange, særligt børn og unge, i dag udsættes for. Samtidig har internettet skabt platforme, der har gjort det meget nemmere for sårbare unge at sugardate, eller at blive kontaktet af voksne, der ønsker at krænke dem seksuelt. Endvidere ses der eksempler på, at især børn og unge udsættes for såkaldt sextortion, hvor en person afpresser en anden ved at true med at offentliggøre nøgenbilleder eller lignende af vedkommende. Det er vigtigt, at vi som samfund sikrer, at vi har en effektiv lovgivning, der i videst mulig omfang sørger for, at personer, der begår digitale overgreb, straffes.

Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe vedrørende den strafferetlige regulering af digitale krænkelser, der skal undersøge, om de nuværende regler i straffeloven på området for digitale overgreb er tilstrækkelige.

Formål og opgaver

Arbejdsgruppen skal foretage en undersøgelse af, om straffelovens regler om seksualforbrydelser er tilstrækkelige i lyset af bl.a. den teknologiske udvikling.

Arbejdsgruppen vil på den baggrund skulle komme med anbefalinger om, hvorvidt der er behov for at ændre i straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser eller andre relevante bestemmelser, med henblik på at disse i højere grad tager højde for den digitale virkelighed.

Arbejdsgruppen skal bl.a. drøfte og komme med anbefalinger til:

- 1) Om der i lyset af den teknologiske udvikling er behov for ændringer i straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser. Det vil f.eks. kunne dreje sig om straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, § 233 om rufferi eller § 235 om besiddelse og udbredelse af seksuelt overgrebsmateriale med børn.
- 2) Om der er behov for at indføre en selvstændig bestemmelse om grooming i straffeloven. Arbejdsgruppen bør i den forbindelse kortlægge den nuværende regulering og belyse de hensyn, der kan tale henholdsvis for og imod en selvstændig bestemmelse om grooming. Det forudsættes, at arbejdsgruppen inddrager regler og erfaringer fra andre lande, herunder navnlig de øvrige nordiske lande.

Organisering og proces

Arbejdsgruppen består af en formand (Justitsministeriet) og repræsentanter fra Rigsadvokaten, Rigspolitiet, universiteterne, Dommerforeningen, Advokatsamfundet, Danske Advokater, Red Barnet, Digitalt Ansvar og Børns Vilkår. Arbejdsgruppen vil herudover kunne inddrage andre relevante organisationer efter behov.

Arbejdsgruppen anmodes om at afgive en rapport med sine anbefalinger til justitsministeren inden udgangen af december 2021.”

1.2. Arbejdsgruppens sammensætning

Arbejdsgruppen har haft følgende sammensætning:

Kontorchef Mette Johansen, Justitsministeriet (formand)

Senioranklager Melissa Fernandez, Rigsadvokaten

Politikommisær Flemming Kjærside, Rigspolitiet

Lektor, ph.d. Nicolaj Sivan Holst, Aarhus Universitet

Byretsdommer Lene Sigvardt, Dommerforeningen

Advokat Charlotte Krarup, Advokatsamfundet og Danske Advokater

Børnerettighedsjurist Claus Juul, Red Barnet

Næstformand Ask Hesby Krogh, Digitalt Ansvar

Politisk konsulent Sørine Vesth Rasmussen, Børns Vilkår

Som sekretær for arbejdsgruppen har fungeret fuldmægtig i Justitsministeriet Dorthea Bisgaard Vase.

1.3. Resume af arbejdsgruppens overvejelser og forslag

1.3.1. Arbejdsgruppens overvejelser

Arbejdsgruppen har overvejet, om der er behov for en særskilt bestemmelse om grooming, og om fænomenet "sextortion" kan straffes på tilstrækkelig vis. Endvidere har arbejdsgruppen overvejet om straffelovens § 223, stk. 1, om samleje med en person under 18 år, der er gerningspersonens plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, i tilstrækkeligt omfang dækker tilfælde af seksuelle krænkelse. Arbejdsgruppen har desuden overvejet, om ordlyden i bl.a. straffelovens § 235 om besiddelse og videregivelse af seksuelt overgrebsmateriale med børn er hensigtsmæssig, samt om såkaldte sugardatingtjenester kan straffes efter straffelovens § 233 om rufferi.

Arbejdsgruppen bemærker generelt, at det digitale område er i konstant udvikling, og at det derfor løbende bør overvejes, om den danske straffelov i tilstrækkeligt omfang omfatter alle de nye typer af forbrydelser, der i fremtiden vil være risiko for i det digitale rum.

1.3.1.1. Behovet for en ny selvstændig groomingbestemmelse

Ved 'grooming' forstås den situation, hvor en person forsøger at opbygge et tillidsforhold til en mindreårig, typisk via sociale medier og andre online tjenester, med det formål at begå seksuelle overgreb mod den pågældende eller at lokke den mindreårige til at fremsende nøgenbilleder eller billeder af seksuel karakter af sig selv eller andre.

Der findes ikke i dag en selvstændig bestemmelse i straffeloven, som kriminaliserer grooming. Efter omstændighederne vil grooming dog, afhængigt af gerningsindhold og gerningspersonens forsæt, kunne straffes efter andre bestemmelser i straffeloven, f.eks. som forsøg på at begå seksuelle overgreb, blufærdighedskrænkelser, optagelse, besiddelse eller udbredelse af seksuelt materiale med mindreårige eller ulovlig tvang.

Arbejdsgruppens overvejelser om, hvorvidt der bør indføres en særskilt groomingbestemmelse, fremgår under pkt. 4.1.1 og 4.1.2.

Det er karakteristisk for grooming, at der foregår en manipulationsproces over en periode, hvor en person forsøger at opbygge et tillidsforhold til en mindreårig med det formål at begå seksuelle overgreb mod den mindreårige

eller at lokke den mindreårige til at fremsende nøgenbilleder eller billeder af seksuel karakter.

En række skridt i processen vil ikke isoleret set virke problematiske, da det seksuelle tema eventuelt først vil blive introduceret senere i processen eller introduceres mere subtilt. I disse tilfælde kan det være svært at løfte bevisbyrden for gerningspersonens forsæt til (forsøg på) seksuelt overgreb, bl.a. fordi det ikke nødvendigvis er klart, hvilken form for overgreb gerningspersonen har forsæt til at begå. Ligeledes vil man i praksis i mange tilfælde skulle nå til det sted i processen, hvor gerningspersonen introducerer et konkret, seksuelt tema i relationen, før der foreligger tilstrækkelig konkretisering til at kunne straffe for forsøg på et seksuelt overgreb.

Et flertal i arbejdsgruppen finder, at der bør indføres en bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer den proces, hvor en person systematisk eller ved manipulation under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til et barn med forsæt til at udsætte barnet for en seksuel krænkelse. Flertallet lægger bl.a. vægt på, at der er behov for særskilt at kriminalisere den selvstændige krænkelse, der består i, at gerningspersonen udnytter et barns tillid til at opbygge en relation, som barnet opfatter som venskabelig og loyal, men som gerningspersonen indgår i med det formål at krænke barnet seksuelt.

Flertallet lægger desuden vægt på, at en sådan kriminalisering, som sender et klart signal om, at groomingforløbet i sig selv er strafværdigt, vil kunne bidrage til at fjerne den følelse af skyld og skam, som børn, der har været udsat for grooming, ofte efterfølgende oplever, fordi de føler sig medansvarlige for, at relationen har udviklet sig.

Et mindretal i arbejdsgruppen finder, at der ikke bør indføres en særskilt bestemmelse om grooming.

Mindretallet lægger vægt på, at grooming allerede i dag er strafbart som forsøg på overtrædelse af straffelovens bestemmelser om seksuelle overgreb mv., og at dansk ret i meget vidt omfang giver mulighed for at straffe forsøgshandlinger.

Mindretallet finder, at det forhold, at det i forsøgssituationen kan være vanskeligt at løfte bevisbyrden for gerningspersonens forsæt til at begå et nærmere konkretiseret seksuelt overgreb, ikke i sig selv kan begrunde indførelsen af en ny bestemmelse. Endelig bemærker mindretallet, at det vil kunne

være vanskeligt at sondre mellem den strafværdige kontakt, som man ønsker at kriminalisere, og ikke-skadelig kontakt mellem gerningspersonen og et barn.

Arbejdsgruppens flertals overvejelser om, hvad aldersgrænsen for grooming bør være, fremgår af pkt. 4.1.3.

Et flertal i arbejdsgruppen finder, at aldersgrænsen for, hvornår en person kan udsættes for grooming i strid med den foreslåede bestemmelse, bør være 15 år, da dette svarer til den seksuelle lavalder i Danmark. En aldersgrænse, som svarer til den seksuelle lavalder, vil således ramme sager, hvor seksuelle relationer pr. definition er forbudt, samtidig med at der tages hensyn til, at bestemmelsen ikke bør kriminalisere ”normal” adfærd blandt unge.

Et mindretal blandt flertallet i arbejdsgruppen finder, at aldersgrænsen for, hvornår en person kan udsættes for grooming i strid med den foreslåede bestemmelse, bør være 18 år. Mindretallet finder, at der også er et væsentligt hensyn til at beskytte personer under 18 år mod grooming og lægger i den forbindelse vægt på, at der også i forhold til unge over 15 år kan være en ulige magtrelation mellem parterne, som kan begrunde, at det bør være strafbart at have seksuelle relationer.

1.3.1.2. Straffelovens § 223, stk. 1, om samleje med plejebørn, elever mv.

Efter straffelovens § 223, stk. 1, kan den, som har samleje med en person under 18 år, der er den pågældendes stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, straffes med fængsel indtil 4 år.

Bestemmelsen, der finder anvendelse, uanset om personen under 18 år har indvilliget i det seksuelle forhold, indebærer en særlig beskyttelse af personer under 18 år mod seksuelle overgreb begået af bl.a. sted- eller plejeforældre, skolelærere mv. Det skyldes bl.a., at gerningspersonen kan have en særlig adgang til at påvirke den unge i seksuel retning.

Bestemmelsen omfatter i dag andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225, men ikke blufærdighedskrænkelser.

Arbejdsgruppens overvejelser om, hvorvidt straffelovens § 223, stk. 1 bør udvides til også at omfatte blufærdighedskrænkelser, fremgår af pkt. 4.2.1.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at risikoen for, at gerningspersonen udnytter sin position til at udsætte den unge for handlinger, der er omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, er den samme, som risikoen for at gerningspersonen udnytter sin position til samleje eller anden seksuel omgang end samleje med den unge.

En enig arbejdsgruppe finder derfor, at straffelovens § 223, stk. 1, bør udvides til også at omfatte blufærdighedskrænkelser.

Arbejdsgruppen lægger vægt på, at straffelovens § 223, stk. 1, er udtryk for, at der i relationer mellem f.eks. skolelærere og elever per definition er ulighed i relationen. Efter arbejdsgruppens opfattelse betyder dette, at en person under 18 år ikke bør kunne samtykke til handlinger omfattet af straffelovens § 232 med diskulperende virkning, når den unge er i en sådan ulige relation til en anden.

1.3.1.3. Den strafferetlige regulering af sextortion

Ved 'sextortion' forstås, at en person truer en anden person med, at nøgenbilleder eller billeder af seksuel karakter offentliggøres, hvis ikke vedkommende betaler penge eller eksempelvis optræder i yderligere seksuelle scener, herunder f.eks. deltager i samleje med gerningspersonen.

Arbejdsgruppens overvejelser om den strafferetlige regulering af sextortion fremgår af pkt. 4.3.1.

Sager, hvor gerningspersonen får den forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, f.eks. til at indføre genstande i eller stimulere egne nøgne kønsdele, straffes i almindelighed efter straffelovens § 260 om ulovlig tvang og § 232 om blufærdighedskrænkelser. Det har således hidtil været antaget, at anvendelse af straffelovens § 225 om andet seksuelt forhold end samleje i almindelighed forudsatte direkte berøring mellem i hvert fald den enes kønsdel og den andens legeme.

Med den teknologiske udvikling er der imidlertid sket en væsentlig ændring i, hvordan børn og unge opbygger og udvikler relationer. Det betyder samtidig, at seksuelle krænkelser har ændret karakter i takt med denne udvikling. Det er derfor et relativt nyt og ofte forekommende problem, at særligt unge mennesker tvinges til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, f.eks. via videochat med gerningspersonen.

Dette har givet anledning til overvejelser om, hvorvidt straffelovens § 232 sammen med straffelovens § 260 yder et tilstrækkeligt værn mod tilfælde, hvor en person tvinger en anden til at udføre seksuelle handlinger med sig selv, og – hvis det ikke er tilfældet – om straffelovens § 225 bør ændres, således at sådanne forhold fremover straffes efter denne bestemmelse.

Arbejdsgruppen er enig med Straffelovrådet, som i betænkning 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse anfører, at det kan synes som en urimelig forskel, at de samme seksuelle handlinger, som en forurettet ufrivilligt udsættes for, f.eks. gennem ulovlig tvang, bedømmes som medvirken til voldtægt, hvis det foregår mellem to forurettede, der begge tvinges til at deltage, mens det alene bedømmes som blufærdighedskrænkelser, hvis én forurettet tvinges til at gøre de samme handlinger mod sig selv.

En enig arbejdsgruppe finder derfor, at straffelovens § 225 bør ændres, så det kommer til at fremgå af bestemmelsen, at den også omfatter tilfælde, hvor forurettede udfører seksuelle handlinger på sig selv.

Arbejdsgruppen lægger i den forbindelse bl.a. vægt på, at det i højere grad vil sende et signal om overgrebets alvor, hvis det henføres under bestemmelsen om andet seksuelt forhold end samleje, frem for under straffelovens bestemmelse om blufærdighedskrænkelser.

1.3.1.4. Terminologien i straffelovens §§ 226, 227 og 235 om seksuelt materiale med mindreårige

Straffelovens bestemmelser i henholdsvis §§ 226, 227 og 235 kriminaliserer forskellige former for besiddelse, udbredelse mv. af ”pornografisk” materiale med personer under 18 år.

Arbejdsgruppens overvejelser om, hvorvidt det er retvisende, at man i straffelovens kapitel 24 anvender ordet ”pornografisk” i relation til materiale, der forestiller børn, fremgår af pkt. 4.4.1.

I betegnelsen ”pornografisk” synes at ligge en forudsætning om, at der i almindelighed er tale om materiale med voksne, der frivilligt medvirker i seksuelle fotografier, film eller lignende. Ved at anvende betegnelsen ”pornografisk” i straffelovens §§ 226, 227 og 235 er der en risiko for at bagatelisere alvoren af det pågældende materiale, der kan være bevis på seksuelle overgreb mod børn og/eller udtryk for en seksualisering af børn, ligesom

betegnelsen kan insinuere, at barnet har samtykket i at medvirke i det seksuelle materiale.

En enig arbejdsgruppe finder derfor, at terminologien i straffelovens §§ 226, 227 og 235 bør ændres, således at ”pornografiske” udgår af bestemmelsernes ordlyd, og at det i stedet fremgår, at der er tale om materiale med seksuelt indhold.

Arbejdsgruppen lægger vægt på, at det med den foreslåede ændring af ordlyden af bestemmelserne understreges, at materiale, der er omfattet af bestemmelserne, ikke kan forveksles med pornografiske film, billeder mv. med voksne, der har samtykket i deltagelsen.

1.3.1.5. Tjenester, der formidler sugardating

Sugardating er et fænomen, der bygger på, at den ene part (typisk en ældre person) giver den anden part (typisk en yngre person) gaver eller andre materielle goder til gengæld for samvær, intimitet eller sex.

Sugardating tager bl.a. sit udgangspunkt på digitale tjenester, hvor der udbydes, formidles eller på anden vis faciliteres sugardating. Internettet er i dag en integreret del af børns og unges sociale verden, og det bruges både til at holde kontakten med personer, man allerede kender, og til at møde nye mennesker. Markedsføringen af sugardatingtjenester sker derfor på en måde, der når ud til også helt unge mennesker, ligesom det dermed er blevet nemmere for potentielle ”kunder” at kontakte sårbare unge med henblik på at sugardate.

Arbejdsgruppens overvejelser om reguleringen af tjenester, der formidler sugardating, fremgår af pkt. 4.5.1.

Arbejdsgruppen finder, at sugardatingtjenester vil kunne være omfattet af straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., om såkaldt mellemmandsvirksomhed. Det samme gør sig gældende for anden markedsføring af prostitutionsydelser, som også finder sted på den prostitueredes egen foranledning, f.eks. i avisannoncer eller anden form for reklamering i trykte eller elektroniske medier.

Det vil derfor efter arbejdsgruppens vurdering være en forudsætning for at stille sugardatingtjenester strafferetligt til ansvar efter straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., at der samtidig gøres op med den mangeårige praksis for ikke

at strafforfølge medier, der bringer annoncer for prostitution, for mellemmandsvirksomhed.

Arbejdsgruppen finder, at der er argumenter for og imod at stille medier, herunder sugardatingtjenester, strafferetligt til ansvar for mod betaling at fremme myndige personers frivillige prostitution. Hvorvidt man ønsker at strafforfølge en sådan annoncering, beror i sidste ende på en politisk vurdering.

Arbejdsgruppen bemærker dog, at den selvstændige formidling af kontakt mellem en prostitueret og en kunde, der bl.a. kan finde sted ved annoncering på onlinetjenester, i medier mv. synes at være kerneområdet for straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt. Såfremt man ikke ønsker at strafforfølge en sådan annoncering, bør det overvejes, om § 233, stk. 2, 2. pkt., i stedet bør ophæves.

Det vil efter arbejdsgruppens opfattelse ikke være nødvendigt med en lovændring for at kunne strafforfølge denne form for mellemmandsvirksomhed. Det vil således kunne ske ved en administrativ praksisændring. Henset til at der vil være tale om et markant opgør med en årelang praksis, vil det imidlertid efter arbejdsgruppens vurdering kunne være hensigtsmæssigt at gennemføre praksisændringen ved lov. Under alle omstændigheder bør ændringen kun finde anvendelse på mellemmandsvirksomhed, der finder sted efter lovændringen.

1.3.2. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppens forslag, som fremgår af pkt. 4.1.4, 4.2.2, 4.3.2, 4.4.2 og 4.5.2, kan i hovedpunkter sammenfattes på følgende måde:

- Et flertal i arbejdsgruppen foreslår en særskilt kriminalisering af grooming, som skal omfatte situationer, hvor en gerningsperson systematisk eller ved manipulation under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til et barn med forsæt til at udsætte barnet for en seksuel krænkelse. Der foreslås en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år. Et flertal i arbejdsgruppen finder, at aldersgrænsen bør være 15 år. Et mindretal i arbejdsgruppens flertal finder, at aldersgrænsen bør være 18 år.
- Arbejdsgruppen foreslår en udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens § 223, stk. 1, så bestemmelsen også kommer til at omfatte blufærdighedskrænkelser. Herefter straffes således den, som har samleje med eller ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden hos en person under 18 år, der er den skyldiges stedbarn eller pleje-

barn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, med fængsel indtil 4 år.

- Arbejdsgruppen foreslår en udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens § 225 om andet seksuelt forhold end samleje, så situationer, hvor gerningspersonen formår forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, fremover vil skulle henføres under straffelovens § 225.
- Arbejdsgruppen foreslår en ændring af terminologien i straffelovens §§ 226, 227 og 235, således at ordet ”pornografiske” udgår, og det i stedet kommer til at fremgå af bestemmelsernes ordlyd, at der er tale om seksuelt materiale med en person under 18 år.
- Arbejdsgruppen anbefaler, at der politisk tages stilling til, om man ønsker at strafforfølge onlinetjenester, der formidler prostitution samt medier, der annoncerer for prostitution, for mellemmandsvirksomhed. Det vil i givet fald kunne ske enten ved en lovændring eller en administrativ praksisændring.

2. Gældende ret

2.1. Straffelovens § 216

2.1.1. Voldtægt

For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri, jf. straffelovens § 216, stk. 1.

2.1.2. Samleje med et barn under 12 hhv. 15 år

Efter straffelovens § 216, stk. 2, straffes for voldtægt med fængsel indtil 12 år den, der har samleje med et barn under 12 år. På samme måde straffes den, som er fyldt 22 år og har samleje med et barn under 15 år.

Straffelovens § 216, stk. 2, 1. pkt., omfatter ethvert samleje med et barn under 12 år, hvor gerningspersonen har forsæt med hensyn til, at barnet var under 12 år, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 78 som fremsat, side 5.

Straffelovens § 216, stk. 2, 2. pkt. omfatter ethvert samleje mellem en person, der er fyldt 22 år og et barn under 15 år, hvor gerningspersonen har forsæt med hensyn til, at barnet var under 15 år, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 78 som fremsat, side 6. I tilfælde, hvor gerningspersonen har handlet uagtsomt med hensyn til barnets alder, vil der kunne straffes for samleje med et barn under 15 år efter straffelovens § 222, jf. § 228, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 78, side 24.

Der kan straffes i sammenstød mellem § 216, stk. 2, og § 216, stk. 1, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 85 som fremsat, side 17.

I tilfælde, hvor en person opbygger en relation til et barn under 12 år hhv. 15 år med henblik på at begå overgreb mod vedkommende, vil gerningspersonen ikke kunne straffes for en fuldbyrdet overtrædelse af § 216, stk. 2, hvis det seksuelle overgreb ikke har fundet sted.

Der vil dog efter omstændighederne kunne straffes for forsøg, jf. straffelovens § 216, stk. 2, jf. § 21. Det vil forudsætte, at det kan bevises, at gerningspersonen havde forsæt til at mødes med barnet og begå seksuelle overgreb.

Af relevant praksis vedrørende forsøg på voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 2, kan nævnes AM 2021.02.04 Ø, hvor tiltalte blev kendt skyldig i overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, jf. § 225, jf. § 21. Tiltalte havde gentagne gange igennem det sociale medie Snapchat skrevet til forurettede (F1), som var 11 år, at han ville have samleje, oralsex og andet seksuelt forhold med hende, ligesom tiltalte indgik aftale med hende om at mødes og flere gange indfandt sig i nærheden af hende. Retten fandt det bevist, at tiltalte dermed havde foretaget handlinger, som direkte sigtede på at gennemføre samleje og andet seksuelt forhold end samleje med forurettede, hvilket imidlertid mislykkedes.

2.2. Straffelovens § 222

Efter straffelovens § 222 straffes den, der har samleje med et barn under 15 år, med fængsel indtil 8 år, medmindre forholdet er omfattet af straffelovens § 216, stk. 2.

Straffelovens § 222 indeholder dermed et absolut forbud mod samleje med et barn under 15 år. Det er ikke afgørende, om barnet har samtykket, og det er også uden betydning for ansvarsbedømmelsen, om det er den ene eller den anden part, der har taget initiativet, eller om der har været tale om udnyttelse.

Strafansvar efter § 222 er betinget af, at der er handlet med forsæt, herunder med hensyn til barnets alder. Strafansvar kan imidlertid efter straffelovens § 228 også ifaldes, hvis gerningspersonen har handlet uagtsomt i forhold til barnets alder. I så fald straffes der dog med en forholdsmæssigt mindre straf.

Straffelovens § 222 er subsidiær i forhold til straffelovens § 216, stk. 2. Det betyder, at der skal straffes for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, om voldtægt og ikke for overtrædelse af straffelovens § 222, hvis barnet er under 12 år, og gerningspersonen har haft forsæt med hensyn til barnets alder. Det samme gælder, hvis barnet er under 15 år, og gerningspersonen er over 22 år, og har haft forsæt med hensyn til barnets alder, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 78 som fremsat, side 24.

Der kan straffes i sammenstød mellem § 222 og § 216, stk. 1, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 85 som fremsat, side 17.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan straffen stige til fængsel indtil 12 år, hvis gerningspersonen har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed ved brug af enten tvang eller fremsættelse af trusler.

Efter bestemmelsens stk. 3 skal det ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 indgå som en skærpende omstændighed, at gerningspersonen har skaffet sig samlejet ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Hvorvidt gerningspersonen har udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed vil ifølge bestemmelsens forarbejder bero på de konkrete omstændigheder i den enkelte sag. Der bør i denne vurdering bl.a. lægges vægt på barnets alder og på aldersforskellen mellem gerningspersonen og forurettede. Endvidere bør det bl.a. indgå, om forurettede som følge af en særlig familiemæssig eller anden tilknytning til gerningspersonen har haft vanskeligt ved at sige fra eller på anden måde modsætte sig overgrebet. Det bør tillige indgå, om gerningspersonen har opsøgt forurettede og taget initiativ til overgrebet, jf. Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, side 6485.

Der vil, i lighed med hvad der gælder om § 216, efter omstændighederne kunne straffes for forsøg, hvis en gerningsperson under 22 år opbygger en relation til et barn under 15 år, men over 12 år, med henblik på at begå overgreb mod vedkommende, jf. straffelovens § 222, jf. § 21. I AM 2021.02.04 Ø (gengivet under pkt. 2.1.2) blev tiltalte desuden kendt skyldig i overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. stk. 3, jf. til dels § 225, jf. § 21. Tiltalte havde ved flere lejligheder indfundet sig i nærheden af forurettede (F2), som var 14 år, ligesom han igennem det sociale medie Snapchat skrev til hende, at han ville mødes med hende eller hente hende, hvorefter de skulle have samleje, oralsex og anvende forskelligt sexlegetøj, hvilket imidlertid mislykkedes, blandt andet fordi forurettede blev bekendt med, at tiltalte ikke

var 19 år som oplyst, og idet hun ikke turde mødes med tiltalte. Retten fandt det dermed bevist, at tiltalte havde foretaget handlinger, som direkte sigtede på at gennemføre samleje og andet seksuelt forhold end samleje, hvilket imidlertid mislykkedes. Henset til forurettedes alder, og da tiltalte var bekendt med, at forurettede i gerningsperioden var i en sårbar situation, hvor hun havde det meget svært psykisk, fandt retten desuden, at tiltalte havde skaffet sig og opretholdt kontakten til forurettede under udnyttelse af sin psykiske overlegenhed.

I AM 2011.08.16 Ø blev tiltalte bl.a. fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, og § 224 (i dag § 225), jf. § 222, stk. 1, jf. § 21 samt overtrædelse af straffelovens § 232. Tiltalte havde via internettet forsøgt at formå flere børn mellem 12 og 15 år til at begynde på hans "sex-skole", hvor tiltalte skulle dyrke sex med børnene, ligesom tiltalte i enkelte tilfælde sendte billeder eller film med seksuelt indhold til børnene. Forholdet mislykkedes, da nogle af børnene afviste at medvirke, ligesom han blev anholdt af politiet.

2.3. Straffelovens § 223

2.3.1. Samleje med en person under 18 år, der er gerningspersonens sted- eller plejebarn eller betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse

Efter straffelovens § 223, stk. 1, straffes den, som har samleje med en person under 18 år, der er den skyldiges stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, med fængsel indtil 4 år. Bestemmelsen finder anvendelse, uanset om der måtte være givet samtykke fra personen under 18 år.

Det antages, at der i kravet om, at den forurettede skal være betroet den pågældende til undervisning, bl.a. ligger, at der efter undervisnings art og lærerens dermed forbundne myndighed og indflydelse i forhold til eleven og/eller efter de omstændigheder, hvorunder undervisningen foregår, består en særlig mulighed for misbrug af stillingen som lærer til at skaffe sig seksuelt forhold til eleven, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 434.

Praksis viser eksempler på, at betingelsen om, at forurettede skal være betroet gerningspersonen til opdragelse eller undervisning bl.a. kan være opfyldt, hvis gerningspersonen er ridelærer, jf. U 2005.1460 H, eller musiklærer, jf. TfK 2005.411V. I TfK 2005.783V blev en spejderleder dømt for den periode, hvor forurettede var hjælpeleder, men ikke for den følgende, hvor

hun 15 år gammel selv var blevet ulveleder, og hvor han ikke havde instruktions- eller tilsynsbeføjelse over hende.

Efter straffelovens § 225 finder § 223 også anvendelse på andet seksuelt forhold end samleje. Bestemmelsen i straffelovens § 223, stk. 1, finder derimod ikke anvendelse ved blufærdighedskrænkelser.

2.3.2. Misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed

Efter straffelovens § 223, stk. 2, straffes den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører en person under 18 år til samleje. Strafferammen er fængsel indtil 4 år.

Samleje med et barn under 15 år er allerede kriminaliseret i hhv. straffelovens § 216, stk. 2, og § 222, jf. ovenfor, hvorfor bestemmelsen i § 223, stk. 2, alene er relevant, hvis forurettede er mellem 15 og 18 år.

Bestemmelsen er uanvendelig, hvis den mindreårige selv tager initiativ til forholdet, eller parterne står hinanden nær i alder, erfaring og udvikling. På den anden side er bestemmelsen ikke uanvendelig, blot fordi den mindreårige tidligere har haft seksuelle forhold, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 20.

Subjektivt kræves det, at gerningspersonen har handlet med forsæt. Det kræves dog ikke, at gerningspersonen ved handlinger omfattet af § 223, stk. 2, selv har vurderet sin adfærd som groft misbrug, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 436.

Efter straffelovens § 228 er der mulighed for at pålægge ansvar for forhold omfattet af § 223 i tilfælde, hvor gerningspersonen har handlet uden forsæt med hensyn til forurettedes alder, men hvor der dog er handlet uagtsomt i relation hertil.

Har en voksen person opbygget en relation til en ung med henblik på at begå seksuelle overgreb mod vedkommende, vil der efter omstændighederne kunne være tale om udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed. Som nævnt i relation til straffelovens § 216, stk. 2, samt § 222, vil der ikke kunne straffes for en fuldbyrdet overtrædelse af § 223, stk. 2, hvis gerningspersonen ikke har udsat den unge for overgreb. Der vil dog, under de samme forudsætninger som nævnt ovenfor, kunne straffes for forsøg, jf. straffelovens § 223, stk. 2, jf. § 21.

2.4. Straffelovens § 224

Efter straffelovens § 224 straffes den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, med bøde eller fængsel indtil 6 år.

I bestemmelsens stk. 1 er medvirken til, at en person under 18 år udsættes for købesex, kriminaliseret. Det fremgår af forarbejderne, at stk. 1 omfatter enhver form for bistand til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, herunder tilfælde, hvor den pågældende overtales, lokkes, narres eller vildledes hertil, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 56.

Efter bestemmelsens stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år.

Bestemmelsen i § 224 finder desuden tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

Med ordet ”kunde” forudsættes det, at der ydes betaling for samlejet. Modydelsen behøver ikke være penge, men skal kunne gøres op i penge, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 438.

I U 2015.3655 Ø blev tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 224, stk. 2, jf. § 225. Tiltalte (T) havde via hjemmesiden ”Boyfriend/girlfriend” fået kontakt med en 13-årig pige, som tiltalte mødtes med 3 gange. I forbindelse med parternes andet møde havde tiltalte anden seksuel omgang end samleje med F, som han vidste var under 18 år, og han betalte hende 200 kr. F forklarede, at hun ikke selv opfattede pengene som betaling for en seksuel ydelse, men hun anså dog T for at være sin ”sugardaddy”. Landsretten fandt det – på trods af parternes forklaring – bevist, at pengene var betaling for T’s seksuelle forhold med F, da de 200 kr. blev betalt efter forudgående aftale.

Der ses ikke at være retspraksis, hvor internetbaserede tjenester, der har formidlet relationer, der indebærer udveksling af seksuelle ydelser, er straffet for overtrædelse af straffelovens § 224, stk. 1. Det må dog antages, at en sådan tjeneste vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 224, hvis det kan bevises, at tjenesten har forsæt til, at en bruger mod betaling har samleje eller andet seksuelt forhold med en anden bruger, som ikke er fyldt

18 år. Tilsvarende vil en person, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 224, stk. 2, også hvis parterne har indledt et sugardatingforhold, og den ældre person udveksler penge eller materielle ting for seksuelle ydelser.

2.5. Straffelovens § 225

Efter straffelovens § 225 finder bestemmelserne i §§ 216-224 tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

Bestemmelserne i straffelovens §§ 216-224, omfatter bl.a. voldtægt, samleje opnået ved forskellige former for misbrug af stilling eller anden udnyttelse og samleje med en person under 15 år.

Mens bestemmelserne i straffelovens §§ 216-224 alene finder direkte anvendelse, når der er tale om samleje (analt eller vaginalt), udvider straffelovens § 225 bestemmelsernes anvendelsesområde til også at omfatte andet seksuelt forhold end samleje.

Bestemmelsen fik sin nuværende formulering ved lov nr. 633 af 12. juni 2013. Ved loven blev den daværende straffelovs § 224 om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje og § 225 om homoseksuel kønslig omgængelse samlet i én bestemmelse (den nugældende § 225) om andet seksuelt forhold end samleje. Ændringen af bestemmelsens ordlyd til ”andet seksuelt forhold end samleje” var alene udtryk for en sproglig modernisering, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 438.

Lovændringen i 2013 byggede på Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser. Af betænkningens side 431 ff. fremgår bl.a. følgende om den dagældende § 224 (nugældende § 225):

”Om begrebet ”anden kønslig omgængelse end samleje” og herunder afgrænsningen af begrebet i forhold til blufærdighedskrænkelser fremgår bl.a. følgende af udkast af 1923 (U III) (spalte 323):

”§ 204 fastsætter Straf for anden kønslig Omgængelse end Samleje, naar saadan Omgængelse finder Sted under de i §§ 196-203 angivne Betingelser. (...) Man har brugt Udtrykket ”kønslig Omgængelse” i Stedet for det i Straffelovens § 176 benyttede Udtryk ”uterligt Forhold” for herved skarpere at præcisere Grænsen mellem denne Forbrydelse og Blufærdighedskrænkel-

sen (...) Ved kønslig Omgængelse maa i § 204 forstaas enhver anden kønslig Benyttelse af en anden Persons Legeme end Samleje. Hvor en saadan Benyttelse ikke foreligger, eller hvor en kønslig Benyttelse af en andens Legeme vel foreligger, men Betingelserne efter §§ 196-203 ikke er til Stede, vil der kun kunne blive Spørgsmaal om en Blufærdighedskrænkelse.”

Afgrænsningen af begrebet ”anden kønslig omgængelse end samleje” er efterfølgende blevet omskrevet af Stephan Hurwitz, som i Den Danske Kriminalret, Speciel Del (1955) side 191, har beskrevet begrebet på følgende måde:

”Anden kønslig omgængelse” defineres i UIII, mot. sp. 323, som ”enhver anden kønslig benyttelse af en anden persons legeme end samleje”. Denne definition er ikke ganske klar eller korrekt. Det er rigtigt, at handlinger, der ikke fysisk berører en andens legeme – således navnlig verbal uterlighed og ekshibitionistiske akter – ikke kan henføres under begrebet kønslig omgængelse. Men på den anden side er ikke enhver seksualhandling, der fysisk berører eller ”benytter” en andens legeme kønslig omgængelse. Det må kræves, at handlingen har en samlejelignende karakter, fungerer som surrogat for samleje eller i øvrigt i forhold til den krænkede eller misbrugte part rummer et seksualovergreb, der nærmer sig til samleje.”

Denne omskrivning af begrebet er i almindelighed fulgt i praksis, og der er endvidere henvist til omskrivningen i forarbejderne til bestemmelsen i straffelovens § 223 a (nugældende § 224, stk. 2, om køb af prostitutionsydelser af mindreårige), jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 937.

Som eksempler på ”anden kønslig omgængelse end samleje” kan fra retspraksis bl.a. nævnes oralt samleje, kys mv. på kønsdele, indføring af fingre eller genstande i skeden og manipulation af lem. Sammenfattende forudsætter anvendelse af § 224 således normalt direkte berøring mellem i hvert fald den enes kønsdel og den andens legeme.””

Der er henvist til denne forståelse af anden kønslig omgængelse i forarbejderne til lovændring nr. 633 af 12. juni 2013 om seksualforbrydelser, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 11:

”»Kønslig omgængelse« omfatter – ud over heteroseksuelt, vaginalt samleje – handlinger, der har en samlejelignende karakter, fungerer som surrogat for samleje eller i øvrigt i forhold til den krænkede eller misbrugte part rummer et seksualovergreb, der nærmer sig til samleje. Der skal normalt være tale om direkte berøring mellem i hvert fald den enes kønsdel og den andens legeme.”

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget, at ændringen fra ”kønslig omgængelse” til ”seksuelt forhold” alene var udtryk for en sproglig modernisering jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 57. Der var således ikke tilsigtet nogen materiel ændring i forhold til de seksuelle handlinger, der hidtil havde været anset som omfattet af udtrykket ”kønslig omgængelse”.

Straffelovrådet fandt ikke grundlag for at foreslå at udvide straffebestemmelserne om seksuelt forhold til at omfatte yderligere handlinger, eksempelvis at få nogen til at udføre seksuelle handlinger med sig selv (eventuelt ved anvendelse af genstande) eller berøring af nøgne kønsdele med hånden uden manipulation eller indtrængen, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 438. Sådanne forhold vil efter omstændighederne i stedet være omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse. Straffelovrådet bemærkede, at sådanne sager er sjældent forekommende, jf. betænkningens side 579.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse, side 164 ff. fremgår følgende om situationen, hvor en person tvinger en anden til at udføre seksuelle handlinger med sig selv:

”I tilknytning til spørgsmålet om frivillighed kan der også forekomme tilfælde, hvor en person tvinger en anden til at udføre seksuelle handlinger med sig selv, f.eks. til at indføre genstande i eller stimulere egne nøgne kønsdele. Sådanne forhold anses efter den nugældende lovgivning som blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232, idet et seksuelt forhold (som omhandlet i straffelovens § 225) anses for at indebære kontakt mellem to personer.

(...)

Siden Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 er der – i takt med den teknologiske udvikling – i praksis fremkommet flere eksempler på, at personer via nettet dirigerer andre til at foretage seksuelle handlinger, mens disse live-streames.

Det er typisk børn, der formås til f.eks. at stimulere sig selv foran et webkamera, men der kan også f.eks. tænkes at forekomme tilfælde, hvor en person formår en anden voksen til at udføre seksuelle handlinger på sig selv under trussel om f.eks. at offentliggøre nøgenbilleder, som den pågældende tidligere har sendt.

Sådanne handlinger, der udføres ved trusler eller tvang eller over for et barn, der som følge af sin alder ikke kan anses for

frivilligt at deltage i et seksuelt forhold, må i deres natur anses for at være ufrivillige for den forurettede.

Med den teknologiske udvikling må det forventes, at der fremover hyppigere vil fremkomme sager af den pågældende slags. Det kan derfor efter et enigt Straffelovråds opfattelse give anledning til overvejelse, om straffelovens § 232 sammen med straffelovens § 260 yder et tilstrækkeligt strafferetligt værn mod sådanne ufrivillige seksuelle handlinger, og – hvis det ikke er tilfældet – om straffelovens § 225 bør ændres, således at sådanne forhold kan straffes efter denne bestemmelse.

Det kan således synes som en urimelig forskel, at de samme seksuelle handlinger, som en forurettet ufrivilligt udsættes for, f.eks. gennem ulovlig tvang, bedømmes som medvirken til voldtægt, hvis det foregår mellem to forurettede, der begge tvinges til at deltage, mens det alene bedømmes som blufærdighedskrænkelse, hvis én forurettet tvinges til at gøre handlingerne mod sig selv.

Uanset at der er tale om ufrivillige handlinger af seksuel karakter, er det et enigt Straffelovråds opfattelse, at voldtægtsbestemmelsen i straffelovens § 216 ikke er egnet til at kriminalisere forhold af denne type.”

Fra retspraksis kan nævnes TfK 2013.209 V, hvori tiltalte bl.a. blev fundet skyldig i flere overtrædelser af den dagældende § 217 (samleje opnået ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, end vold eller trussel om vold), jf. § 260, stk. 1, nr. 1, jf. den dagældende § 224 (nugældende § 225 om anden seksuel omgang end samleje), ved trussel om at offentliggøre nøgenbilleder at have tvunget den 14-årige F, som han troede var 16 år, til under videochat at føre fingre op i sin kønsdel, føre en kuglepen op i sin endetarm og forsøge at føre en gulerod op i sin endetarm. Tiltalte blev desuden fundet skyldig i overtrædelse af dagældende § 217, jf. § 260, stk. 1, jf. til dels den dagældende § 224, ved på sin bopæl at have tiltvunget sig samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med samme forurettede ved at true med at offentliggøre nøgenbilleder af hende. Endvidere blev tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232 og § 260, stk. 1, nr. 1, ved at have truet samme forurettede til under MSN-videochat at tage sit tøj af og vise sig nøgen for ham. Det fremgår ikke tydeligt af dommens præmisser, om de digitale overgreb isoleret set blev bedømt som en overtrædelse af straffelovens dagældende § 217 eller § 232.

2.6. Straffelovens § 226

Den, der optager pornografiske fotografier, film el.lign. af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet, straffes efter straffelovens § 226 med bøde eller fængsel indtil 6 år.

I forarbejderne til den oprindelige bestemmelse er det nævnt, at bestemmelsen forudsætter, at personen under 18 år er klar over, at forholdet optages, jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 7816. Skjult fotografering/optagelse hører under straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser og/eller straffelovens § 264 a (fotografering af person på ikke frit tilgængeligt sted), jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 443.

På optagelsestidspunktet skal der foreligge forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede det optagne. Er forsættet til udbredelse først opstået efter optagelsen, er forholdet ikke omfattet af § 226, men eventuelt af straffelovens § 264 d, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 444.

Besiddelse mv. af video- eller billedoptagelse af seksuelt materiale med personer under 18 år vil desuden være omfattet af straffelovens § 235, stk. 2. Hvis barnet er under 15 år, vil besiddelsen i sig selv være strafbar efter § 235, stk. 2, uanset om barnet er indforstået med besiddelsen. Er forurettede mellem 15 og 18 år, og har vedkommende ikke samtykket i besiddelsen, vil forholdet også være omfattet af § 235, stk. 2.

Efter straffelovens § 228 er der mulighed for at pålægge ansvar for forhold omfattet af § 226 i tilfælde, hvor gerningspersonen har handlet uden forsæt med hensyn til forurettedes alder, men hvor der dog er handlet uagtsomt i relation hertil.

Straffelovens § 226 anvendes bl.a. i sager, hvor seksuelt materiale med personer under 18 år livestreames.

I Østre Landsrets dom af 3. januar 2018 som gengivet i AM 2018.01.03 Ø blev tiltalte bl.a. fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 226. Tiltalte havde optaget 6 billeder og en film af sin datter. Tiltalte havde fremvist den optagede film på livestreaming-tjenesten Zoom. Retten fandt det bevist, at tiltalte havde forsæt til at sprede fotos og film på internettet, blandt andet med det formål selv at få adgang til pornografisk materiale på internettet.

2.7. Straffelovens § 227

Efter straffelovens § 227 straffes den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Straffelovens § 227 anvendes bl.a. i sager, hvor seksuelt materiale med personer under 18 år livestreames.

I TfK 2019.469/2 havde tiltalte chattet med personer bag tre chatnavne, og efter indholdet af korrespondancen blev det overordnet lagt til grund, at tiltalte havde afgivet bestilling om, at en række personer, i det væsentlige under 18 år, der befandt sig på Filippinerne, skulle have sex med andre eller berøre sig selv på en seksuel måde, hvilket mod betaling skulle streames live til tiltalte. I flere tilfælde blev forholdene ikke gennemført. De handlinger, der efter tiltaltes bestilling skulle foretages eller blev foretaget i 10 af forholdene af personer under 18 år, havde karakter af pornografisk optræden. De enkelte optrædere foregik eller skulle foregå, efter at tiltalte via en kontaktperson havde aftalt betaling og i visse tilfælde også givet anvisninger til indholdet, ligesom tiltalte overværede de gennemførte shows via live-streaming og i flere tilfælde løbende kommenterede og instruerede den optrædende. På denne baggrund havde tiltalte medvirket til eller forsøgt at medvirke til, at personer under 18 år havde deltaget i forestillinger som angivet i straffelovens § 227, og tiltalte var derfor bl.a. skyldig i overtrædelse af denne bestemmelse.

2.8. Straffelovens § 232

2.8.1. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes efter straffelovens § 232, stk. 1, med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år. Efter bestemmelsens stk. 2 skal der ved fastsættelse af straffen lægges vægt på den særlige krænkelser, der er forbundet med lovovertrædelser.

Med udtrykket ”uanstændigt forhold” sigtes til handlinger, som har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovhed, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022) side 450. Bestemmelsen fungerer i realiteten som en generalklausul, der kan bringes i anvendelse på enhver seksuel handling af en vis grovere karakter, som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24, men som dog af domstolene findes at burde kunne mødes med straf, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 27.

I forarbejderne til bestemmelsen antages det, at videregivelse af oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre i sig selv kan udgøre en blufærdighedskrænkelse, forudsat at forholdet har den grovhed, som kræves for anvendelsen af straffelovens § 232, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 27. Har en person sendt beskeder eller billeder med seksuelt indhold til et barn, vil situationen dermed efter omstændighederne kunne være omfattet.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 757 ff., er det bl.a. anført, at berøring af nøgne kønsdele med hånden uden manipulation eller indtrængen ligger lige under grænsen for seksuelt forhold. Disse forhold vil i stedet være omfattet af straffelovens § 232.

De handlinger, der er omfattet af straffelovens § 232, kan navnlig opdeles i handlinger, hvor gerningspersonen og offeret er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden, og handlinger, hvor dette ikke er tilfældet, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om Seksualforbrydelser, side 578.

Overtrædelser af straffelovens § 232, hvor gerningspersonen og offeret ikke er i umiddelbar fysisk kontakt, kan kategoriseres på forskellig måde. En særlig kategori er tilfælde, hvor gerningspersonen får offeret til at foretage en seksuel handling med sig selv.

Af eksempler fra praksis kan nævnes FED 2020.232, hvor tiltalte bl.a. blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232 ved via live-chat at have formået de forurettede til at afklæde sig og masturbere ved brug af bl.a. egne fingre, plastikflaske, dildo og ved brug af skaftet på en børste, alt imens tiltalte så på via webcam, ligesom tiltalte selv masturberede til det.

2.8.2. De handlinger, der er omfattet af § 232, kan desuden opdeles i kategorier, inden for hvilke et samtykke har forskellige funktioner. Der kan for det første sondres mellem, om der er tale om individuelle krænkelser, dvs. hvor én eller få personer krænkes, eller om det er offentligheden, der krænkes. De individuelle krænkelser kan derudover opdeles i to kategorier; tilfælde, hvor den forurettede har mulighed for at samtykke, f.eks. ved befølinger, og tilfælde, hvor den forurettede ikke er klar over krænkelsen og derfor ikke kan samtykke, eksempelvis beluringer, jf. Malene Bechmann Christensen, Det strafferetlige samtykke (1. udgave 2008), side 182.

Bestemmelsen i § 232 forudsætter som noget selvfølgelig, at voksne kan give samtykke med diskulperende virkning for den anden part, mens børns samtykke er uden betydning. Man kan næppe angive en for alle forhold gyldig aldersgrænse mht. diskulperende samtykke. Men da samleje og anden seksuel omgang med en person over 15 år er straffri, vil unge på dette aldersstrin formentlig i alle eller langt de fleste relationer kunne give deres samtykke til forhold omfattet af § 232, når de har haft forståelse af, hvad det ville dreje sig om, jf. Knud Waaben, Strafferettens specielle del (6. reviderede udgave 2014), side 87.

For børn under 15 år er det hovedreglen, at et samtykke til befølinger omfattet af straffelovens § 232 ikke kan have diskulperende virkning, jf. Malene Bechmann Christensen, Det strafferetlige samtykke (1. udgave 2008), side 185. Waaben anfører dog, at det vil bero på domstolens skøn, om et samtykke givet af et barn under 15 år i visse relationer skal anses som strafferetlig gyldigt, fordi forholdet ligger inden for det, som mange i 13-14 års alderen praktiserer, jf. Knud Waaben, Strafferettens specielle del (6. reviderede udgave 2014), side 87.

For så vidt angår personer over 15 men under 18 år, er det i teorien antaget, at der skal foretages en konkret vurdering af vedkommendes modenhed og udvikling ved afgørelse af, om den pågældende kan samtykke til blufærdighedskrænkelser, jf. Malene Bechmann Christensen, Det strafferetlige samtykke (1. udgave 2008), side 184.

Det er således anført i litteraturen, at strafansvar måske kan tænkes for nogle handlinger begået med samtykke fra de i § 223, stk. 1, nævnte unge mellem 15 og 18 år, jf. Knud Waaben, Strafferettens specielle del (6. reviderede udgave 2014), side 87.

Det er på den baggrund i litteraturen antaget, at udgangspunktet er, at personer over 15 år kan samtykke til befølinger efter § 232, dog ikke i særlige tilfælde, som f.eks. lærer/elev, jf. straffelovens § 223 og far/datter, jf. straffelovens § 210, jf. Malene Bechmann Christensen, Det strafferetlige samtykke (1. udgave 2008), side 185.

Dette synspunkt må imidlertid anses for modificeret ved Vestre Landsrets dom af 31. marts 2021, trykt i TfK 2021.623, hvorved der skete frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 232, jf. umiddelbart nedenfor.

2.8.2.1. Vestre Landsret afsagde den 31. marts 2021 dom i en sag, hvor en mand blev frikendt for overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser i forhold til en elev på en efterskole, hvor den tiltalte på daværende tidspunkt arbejdede som lærer.

Den tiltalte i sagen (T), som var født 1973, var ansat på en efterskole, og var tiltalt for flere tilfælde af overtrædelse af straffelovens § 232 ved i 2015 at have krænket blufærdigheden hos F, der var født i 1999, mens og umiddelbart efter hun var elev på efterskolen, ved at have sendt hende beskeder med seksuelt indhold, f.eks. »Bøj dig ned, så jeg kan tage dig bagfra«. Han var endvidere tiltalt for at have bedt F om at tage tøjet af, hvorefter F placerede sig på en briks alene iført undertøj, og derefter have masseret hendes bryster og berørt hende mellem benene ved trusekanten og i et andet tilfælde at have løsnet F's tøj, hvorefter han berørte hendes baller. Han var endvidere tiltalt for at have sendt et billede af sit erigerede lem til F.

T erkendte, at han havde skrevet de beskrevne beskeder og sendt et foto af sit erigerede lem til den dengang 15-16-årige F, der var elev på efterskolen i skoleåret 2014/2015.

F forklarede bl.a., at den flirtende korrespondance var gensidig og også handlede om sex, at hun skrev ting tilbage, som hun troede, T gerne ville høre, at hun blev forelsket i ham, og at hun sendte et foto af sig selv kun iført trusser til ham. Videre forklarede hun, at hun kun havde gemt T's beskeder til hende.

Om massagen i fysioterapilokalet forklarede F, at hun tænkte, at massagen muligvis godt kunne udvikle sig til noget seksuelt, at T ikke masserede på selve brysterne, og at han under massagen af hendes ben rørte tæt på trusekanten. Hun havde efterfølgende taget et foto af den flaske olivenolie, som T havde anvendt i forbindelse med massagen.

Der havde efter forklaringerne ikke været kontakt mellem T og F efter den 1. oktober 2015. F havde først indgivet anmeldelsen til politiet den 2. september 2019.

Ved dom af 26. juni 2020 idømte Retten i Viborg T 3 måneders ubetinget fængsel, for overtrædelse af straffelovens § 232, herunder under hensyn til forholdets karakter, jf. straffelovens § 81, nr. 8, hvorefter det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at

gerningen er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling eller særligt tillidsforhold i øvrigt.

Byretten lagde ved strafudmålingen i skærpende retning navnlig vægt på, at der var tale om mange blufærdighedskrænkelser begået over en lang periode mod en 25 år yngre elev. Der blev endvidere lagt vægt på, at tiltalte udnyttede Fs forelskelse i ham og misbrugte sin stilling som efterskolelærer og håndboldtræner til at få sine seksuelle fantasier eksponeret.

Tiltalte ankede sagen til Vestre Landsret, som frifandt ham. Af landsrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Der har efter forklaringerne ikke været kontakt mellem tiltalte og F efter 1. oktober 2015. F indgav først anmeldelsen til politiet den 2. september 2019.

Herefter og efter bevisførelsen i øvrigt finder landsretten, at tiltalte kunne gå ud fra, at F var indforstået med hans beskeder og hans adfærd over for hende. Det kan ikke antages, at F som følge af sin alder, aldersforskellen og situationen i øvrigt ikke kunne give samtykke hertil.”

2.9. Straffelovens § 233

2.9.1. Rufferi

2.9.1.1. Efter straffelovens § 233, stk. 1, straffes den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, for rufferi med fængsel indtil 4 år.

Det strafbare efter stk. 1 er at drive virksomhed med, at en anden sælger sex. Formålet med bestemmelsen er ikke at ramme den, der sælger sine egne ydelser, men den der som bagmand, tjener på andres ydelser.

Bestemmelsen finder anvendelse, uanset om bagmanden har opnået eller tilsigtet at opnå en fortjeneste. Bestemmelsens formål er imidlertid at beskytte prostituerede mod udnyttelse, herunder skjult udnyttelse, og hvis en bagmand undtagelsesvis hverken har opnået eller tilsigtet at opnå en fortjeneste, taler dette for at udmåle en efter omstændighederne væsentligt mildere straf end ellers, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 60.

Betegnelsen ”driver virksomhed” forudsætter, at den pågældendes involvering har et vist omfang og en vis regelmæssighed, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 59.

Strafansvar efter § 233, stk.1, omfatter den, der driver virksomheden, men straffelovens § 23 kan anvendes på den, der medvirker til virksomhedens drift. Dette gælder både personer, der udlejer lokaler eller leverer varer eller tjenesteydelser (f.eks. annoncering eller betalingstjenester) til prostitutionsvirksomheden, og personer, der uden at være prostituerede er beskæftiget i virksomheden, eksempelvis som vagter, chauffører, telefonpassere, receptionister mv. For alle medvirkende gælder, at straf forudsætter forsæt, herunder med hensyn til, at der er tale om virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 60.

Der kan straffes i sammenstød mellem § 233, stk. 1, og § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 60.

2.9.1.2. Straffelovens § 233 er senest revideret ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 på baggrund af Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser. Straffelovrådet udtalte i den forbindelse bl.a. følgende vedrørende udformningen af bestemmelsens stk. 1, jf. betænkningens side 538 ff.:

”Med hensyn til kriminalisering af medvirken til andres prostitution, hvor den prostituerede er fyldt 18 år, og hvor der ikke er tale om at anvende tvang, svig mv. med henblik på at udnytte den pågældende ved prostitution, er det efter Straffelovrådets opfattelse vigtigt at være opmærksom på, at der i givet fald er tale om at kriminalisere medvirken til en i øvrigt straffri virksomhed. Der vil således i givet fald være tale om særskilt kriminalisering af nærmere angivne handlinger og ikke om medvirkensansvar efter straffelovens § 23.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør en sådan kriminalisering af medvirken til andres frivillige prostitution i givet fald have til formål at beskytte de prostituerede mod udnyttelse. Det er derfor også vigtigt at være opmærksom på, at jo mere vidtgående en eventuel kriminalisering af medvirken til andres frivillige prostitution bliver, jo vanskeligere bliver det at arbejde som prostitueret. Der må i sidste ende ske en afvejning af hensynet til, at frivillig prostitution er straffri og bør kunne udøves under rimelige forhold, og hensynet til, at udnyttelse af andres prostitution bør bekæmpes.

(...)

Straffelovrådet har ud fra disse hensyn navnlig overvejet, hvordan prostitutionsvirksomhed bør kunne være organiseret, og i hvilket omfang og på hvilke vilkår andre bør kunne bistå med hjælpefunktioner i relation til prostitution (f.eks. lokaler, telefonbetjening, reception, annoncering mv.). Straffelovrådet er kommet frem til, at prostitutionsvirksomhed ud over, at én prostitueret driver sin egen virksomhed, alene bør kunne være organiseret som et ligeværdigt fællesskab mellem flere prostituerede. Straffelovrådet finder, at der ved andre organiseringsformer er for stor risiko for udnyttelse af de prostituerede, og at hensynet til at modvirke en sådan udnyttelse vejer tungere end hensynet til at give prostituerede frihed til at organisere sig, som de selv ønsker. Straffelovrådet foreslår således, at prostitutionsvirksomhed skal være strafbar, hvis der ikke er tale om et ligeværdigt fællesskab mellem de prostituerede, der er beskæftiget i virksomheden.”

2.9.1.3. Der ses ikke at være eksempler i retspraksis, hvor domstolene har taget stilling til, hvorvidt internetbaserede sugardatingtjenester el.lign., der tjener penge på at formidle relationer, der omfatter udveksling af seksuelle ydelser for penge, er omfattet af straffelovens § 233. Om spørgsmålet om, hvorvidt sugardatingtjenester vil kunne straffes for rufferi efter straffelovens § 233, stk. 1, anføres bl.a. følgende, jf. Nicolaj Sivan Holst, ”Sugardating – Rufferi, udnyttelse og mellemmandsvirksomhed i den digitale tidsalder”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 3/2018, side 320 ff.:

”Bestemmelsen må siges at forudsætte en vis organiseret bagmandsvirksomhed, og for at bestemmelsen kan finde anvendelse, må der nok være tale om, at tjenesten mere systematisk og i et ikke uvæsentligt omfang fungerer som mellemlid mellem prostituerede og deres kunder. Selvom [sugardatingtjenesten] måtte blive anvendt til egentlig prostitution, altså udveksling af formuegoder mod seksuelle ydelser, så ses [tjenesten] dog ikke at tage procenter af sådanne udvekslinger eller lign. Det afgørende bliver således, om det forhold, at tjenesten koster penge, gør, at man kan sige, at tjenesten driver virksomhed ved prostitution. Virksomheden oplyser selv, at dens formål er noget andet, og at den forbyder prostitution. Det er nok vanskeligt at tilbagevise, at hovedformålet med virksomheden er, at folk betaler for selskab, som ikke nødvendigvis behøver at være af seksuel karakter. Med mindre dette kan tilbagevises, er det nok vanskeligt at forestille sig, at sådanne tjenester kan straffes for rufferi efter straffelovens § 233, stk. 1.”

2.9.2. Anden udnyttelse og mellemmandsvirksomhed

2.9.2.1. Efter straffelovens § 233, stk. 2, straffes den, der i øvrigt (dvs. på anden måde end ved rufferi) udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod

betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, med bøde eller fængsel indtil 3 år, jf. bestemmelsens 1. pkt.

Det samme gælder den, der fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, jf. bestemmelsens 2. pkt.

2.9.2.2. Som anført ovenfor under pkt. 2.9.1.2 er straffelovens § 233 senest revideret ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 på baggrund af Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser.

Straffelovrådet udtalte i den forbindelse bl.a. følgende vedrørende udnyttelse af en andens erhvervmæssige prostitution, jf. betænkning nr. 1534/2012, side 542 ff.:

”Ved siden af den foreslåede nye strafbestemmelse om prostitutionsvirksomhed, hvor der ikke er tale om et ligeværdigt fællesskab mellem de prostituerede, der er beskæftiget i virksomheden, foreslår Straffelovrådet at opretholde den eksisterende kriminalisering af (i øvrigt) at udnytte en andens erhverv ved prostitution.

Straffelovrådet finder således, at mest taler for, at det også, selv om der hverken foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, fortsat bør være strafbart at udnytte en andens erhvervmæssige prostitution ved mere varigt at modtage en andel af den prostitueredes indtjening, uden at modtageren har et retligt eller naturligt krav herpå.”

Om anden mellemmandsvirksomhed ved prostitution fremgår bl.a. følgende, jf. betænkningens side 543 ff.:

”Straffelovrådet foreslår, at der ved siden af de foreslåede strafbestemmelser om prostitutionsvirksomhed og udnyttelse i øvrigt af en andens erhverv ved prostitution ikke opretholdes en særskilt kriminalisering af mellemmandsvirksomhed.

Erhvervmæssig mellemmandsvirksomhed f.eks. i form af et udskænkingssteds formidling af barprostitution eller i form af formidling af escortprostitution vil efter Straffelovrådets forslag være omfattet af den foreslåede nye strafbestemmelse om prostitutionsvirksomhed – og dermed af en strengere strafbestemmelse end den gældende bestemmelse om mellemmandsvirksomhed i straffelovens [dagældende] § 229, stk. 1.

Ikke-erhvervsmæssig mellemmandsvirksomhed vil derimod efter Straffelovrådets forslag ikke længere være selvstændigt kriminaliseret. Dette svarer til retstilstanden før 1961, men også til tiltalepraksis i de sidste mange år, hvor anklagemyndigheden i praksis ikke rejser tiltale mod personer, der alene ikke-erhvervsmæssigt har formidlet kontakt mellem en prostitueret og en kunde. Også efter Straffelovrådets forslag vil forhold, som i dag faktisk påtales og straffes, fortsat kunne straffes.

Straffelovrådet er opmærksom på, at begrundelsen for kriminaliseringen i 1961 af ikke-erhvervsmæssig mellemmandsvirksomhed (hvis den skete mod betaling eller i oftere gentagne tilfælde) var begrundet i, at hensynet til en begrænsning af prostitutionen med dens menneskelige og samfundsmæssige følger tilsagde en kriminalisering af handlinger, der i væsentlig grad fremmer prostitutionen. Der blev endvidere henvist til vanskelighederne ved at bevise, at en udøvet mellemmandsvirksomhed skete erhvervsmæssigt.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør kriminaliseringen af medvirken til andres frivillige prostitution imidlertid som nævnt i dag have til formål at beskytte de prostituerede mod udnyttelse. Det bør således ikke være et selvstændigt formål for kriminaliseringen at begrænse omfanget af den frivillige prostitution mest muligt. Hvis omfanget af den frivillige prostitution ønskes begrænset, bør det således ske gennem en social indsats og ikke gennem kriminalisering.

Hertil kommer, at det i hvert fald kvantitativt næppe har den store betydning for omfanget af den frivillige prostitution, hvis f.eks. et hotel som en ”service” over for gæsterne efter anmodning udleverer telefonnumre eller adresser på prostituerede.

Der vil i sagens natur være en glidende overgang mellem en sådan lejlighedsvis ”serviceoplysning” og et samarbejde mellem f.eks. et hotel og bestemte prostituerede, som indebærer, at hotellet reelt driver prostitutionsvirksomhed. Sidstnævnte vil være omfattet af den foreslåede nye strafbestemmelse om prostitutionsvirksomhed – og dermed af en strengere strafbestemmelse end den [da]gældende bestemmelse om mellemmandsvirksomhed i straffelovens § 229, stk. 1. Førstnævnte adskiller sig derimod i realiteten ikke fra salg af annonceplads i trykte eller elektroniske medier til prostitutionsvirksomheder, hvilket allerede i dag er lovligt (når der ikke er tale om medvirken til andres rufferi eller alfonseri).”

Om bevisspørgsmålet fremgår bl.a. følgende, jf. betænkningens side 546:

”Straffelovrådet er opmærksom på, at erhvervsmæssig mellemmandsvirksomhed eller medvirken til strafbar prostitutionsvirksomhed efter omstændighederne kan være vanskelig at bevise.

Når rådet trods dette alligevel ikke har fundet grundlag for at foreslå at videreføre den eksisterende særskilte kriminalisering af visse tilfælde af ikke-erhvervmæssig mellemmandsvirksomhed, skyldes det, dels at disse forhold ifølge langvarig tiltalepraksis ikke straffølgtes, dels at kriminaliseringen også omfatter personer, som prostituerede bruger som hjælp og beskyttelse.

Som eksempler kan nævnes de såkaldte ”dørpiger”, der f.eks. passer telefon og/eller reception for en eller flere prostituerede, og chauffører, der kører for escortprostituerede og samtidig fungerer som beskyttelse og derfor eventuelt også er den, der står for den indledende kontakt til kunden og tager imod betaling mv.

I overensstemmelse med langvarig tiltalepraksis bør sådanne ”hjælpere”, der gør det nemmere og sikrere at arbejde som prostitueret, ikke straffes, alene fordi de udfører sådanne hjælpeopgaver i tilknytning til andres frivillige prostitution.

Ligesom i dag vil sådanne personer derimod kunne straffes, hvis det kan bevises, at de (og ikke den eller de prostituerede i et ligeværdigt fællesskab) driver prostitutionsvirksomheden, at de arbejder for den bagmand, som driver prostitutionsvirksomheden (og ikke for den eller de prostituerede i et ligeværdigt fællesskab), eller at de modtager en uforholdsmæssig høj betaling for deres arbejde.”

Straffelovrådets forslag vedrørende straffelovens § 233, blev i vidt omfang gennemført ved lovændringen i 2013, idet den hidtidige kriminalisering af mellemmandsvirksomhed dog blev opretholdt. Om begrundelsen herfor fremgår følgende af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 35:

”Justitsministeriet finder dog ikke grundlag for i forhold til den foreslåede rufferibestemmelse at justere på den hidtidige forståelse af at »holde bordel« eller for at ophæve den eksisterende kriminalisering af at optræde som mellemmand ved andres prostitution, da det vil kunne sende et forkert signal.”

I besvarelsen af spørgsmål 13 til lovforslaget (L 141) fra Folketingets Retsudvalg anførte Justitsministeriet:

”Med lovforslaget foreslås det bl.a. at videreføre den gældende kriminalisering af at fremme andres prostitution ”ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand”, jf. forslaget til straffelovens § 223, stk. 2, 2. pkt. (lovforslagets § 1, nr. 23). Endvidere foreslås det at videreføre den gældende kriminalisering af at udleje værelse i hotel til brug

for erhvervmæssig prostitution, jf. forslaget til straffelovens § 233, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 23).

Det er således virksomhed som ”mellemand” – dvs. formidler af kontakt mellem en prostitueret og en kunde – der er kriminaliseret (hvis den sker for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde). Endvidere er udlejning af værelse i hotel til brug for erhvervmæssig prostitution kriminaliseret.

Andre hjælpefunktioner i forhold til prostituerede er derimod ikke kriminaliseret (når der ikke er tale om menneskehandel, rufferi eller anden udnyttelse).”

2.9.2.3. Af relevans for forståelsen af straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., om mellemandsvirksomhed kan endvidere nævnes Højesterets dom, jf. U 2014.1437/2 H, hvor syv kvinder blev frifundet for mellemandsvirksomhed, jf. den dagældende § 229, stk. 1, 1. led (nu § 233, stk. 2, 2. pkt.). De tiltalte havde fungeret som lønnede telefonpassere for prostituerede, hvor de bl.a. modtog tidsbestilling fra kunder. Højesteret udtalte i den forbindelse med henvisning til bestemmelsens forarbejder:

”Højesteret finder på dette grundlag, at bestemmelsen efter sin ordlyd og sit formål omfatter egentlig mellemandsvirksomhed, hvor der er tale om selvstændig formidling af kontakt mellem en prostitueret og en kunde. Bestemmelsen omfatter derimod ikke andre hjælpefunktioner i forhold til prostituerede, herunder hjælp til telefonpasning mv. Det tilføjes, at en sådan bistand, der ydes til en bagmand (ruffer), derimod efter omstændighederne vil kunne straffes som medvirken til bordelvirksomhed (rufferi), jf. straffelovens § 233, stk. 1.”

2.9.2.4. Som anført ovenfor under pkt. 2.9.1.3 ses der ikke at være eksempler i retspraksis, hvor domstolene har taget stilling til, hvorvidt en internet-baseret sugardatingtjeneste el.lign., der tjener penge på at formidle relationer, der omfatter udveksling af seksuelle ydelser for penge, er omfattet af straffelovens § 233.

Om spørgsmålet om, hvorvidt sugardatingtjenester vil kunne straffes for øvrig udnyttelse eller mellemandsvirksomhed efter straffelovens § 233, stk. 2, anføres bl.a. følgende, jf. Nicolaj Sivan Holst, side 321 ff.:

”(…) Da sugarbabes ikke overlader nogen del af deres indtjening til [sugardatingtjenesten], vil udnyttelse efter § 233, stk. 2, 1. pkt., ikke kunne finde anvendelse. Efter denne del af bestemmelsen er det også et krav, at der er tale om udnyttelse af *erhvervmæssig* prostitution. Selv ud fra de beretninger, der har været i pressen om sugarbabes, der anvender tjenesten til prostitution, vil det

være vanskeligt at sige, at dette har været deres hovederhverv, hvorved de ernærer sig, og derved klart karakterisere brugen som erhvervsmæssig.

Bestemmelsens stk. 2, 2. pkt., om mellemmandsvirksomhed synes måske mere oplagt, særligt under hensyntagen til Højesterets betoning af, at bestemmelsen særligt finder anvendelse, når der er tale om ”selvstændig formidling af kontakt mellem en prostitueret og en kunde” i den ovenfor refererede dom fra U 2014.1427/2 H. Det er klart, at hjemmesiden selv angiver, at den ikke efter sit formål skal anvendes til prostitution. Hvis det lægges til grund, at siden rent faktisk bliver anvendt til prostitution, bliver spørgsmålet dog, om sådanne netjenester kan overtræde § 233, stk. 2, 2. pkt., ved at forholde sig passivt til brugernes anvendelse af hjemmesiden.

(...)

Det afgørende for at [sugardatingtjenester] kan siges at optræde som mellemmand i § 233, stk. 2, 2. pkt.s forstand, bliver således, hvorvidt de kan siges at have forsæt til, at siden anvendes på denne måde, og om de kan siges at reagere tilstrækkeligt på denne viden.

(...)

Hvor meget der kan kræves af virksomheder (...) med hensyn til at håndhæve egne regler, som f.eks. forbud mod at anvende tjenesten til prostitutionsydelser, er svært at sige generelt. Når man får mistanke om, at ens tjeneste anvendes til sådanne formål, må det kræves, at der opstilles regler om retningslinjer for brugen, og at brud på disse regler om retningslinjer sanktioneres effektivt. Alternativt vil man kunne sige, at virksomheden, ved at se igennem fingre med dette, særligt henset til fortjenesten ved brugen af hjemmesiden, fremmer prostitution.

Hovedforudsætningen for, at virksomheden kan siges at have opfyldt sin handlepligt og derved kan blive straffri, er dog selvfølgelig, at virksomheden rent faktisk (i sin kerneydelse) forfølger et andet formål end formidling af prostitution til kunder.”

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det på flere tjenester, hvor der formidles sugardating, fremgår, at der gælder retningslinjer for brugen, herunder at tjenesterne ikke må anvendes til prostitution. Det fremgår endvidere, at overtrædelse af retningslinjerne vil medføre udelukkelse fra tjenesten¹.

¹ Bl.a. sugardaters.dk ([Betingelser | SugarDaters](#)), og Dansk Sugardating ([Vilkår og betingelser \(danskisugardating.com\)](#))

2.10. Straffelovens § 235

Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes efter straffelovens § 235, stk. 1, med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter. Bestemmelsen i § 235, stk. 1, finder anvendelse, uanset om den forurettede er indforstået med udbredelsen.

Efter bestemmelsens stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film el.lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen, jf. stk. 3.

Udbredelse af seksuelt materiale med børn er strafbart uden hensyn til et eventuelt samtykke, jf. § 235, stk. 3, modsætningsvis.

Med ”pornografiske fotografier, film eller lignende” forstås billedoptagelser, hvor en person under 18 år har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, hvor der i forhold til en person under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, eller hvor en person under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 605.

Ved ”andre pornografiske visuelle gengivelser” forstås navnlig computer-genererede billeder, der ikke afbilder en virkelig person under 18 år, men bortset fra det fiktive har fuld lighed med et fotografi. Den fiktive fremstilling skal således fremtræde på tilnærmelsesvis samme måde som fotografier og lignende, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 606.

Ordet ”pornografisk” blev indført i straffelovens § 235 ved lov nr. 633 af 12. juni 2013. Loven bygger på den ovennævnte betænkning nr. 1534/2012, hvori Straffelovrådet foreslog en sproglig modernisering af bestemmelsen, som på daværende tidspunkt kriminaliserede besiddelse af ”utugtige” foto-

grafier mv. Der blev ikke i forbindelse med ændringen af betegnelsen ændret på det strafbare gerningsindhold.

Henvisningen til ”personer under 18 år” skal ifølge forarbejderne forstås på den måde, at dette element i gerningsindholdet er opfyldt, hvis den pågældende fremtræder som yngre end 18 år, medmindre gerningspersonen beviser, at den pågældende faktisk var fyldt 18 år, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 606.

Den strafbare handling efter stk. 1 er at udbrede det nævnte materiale. Udbredelse omfatter i hvert fald videregivelse af materialet, herunder i en snæver kreds, og det er uden betydning, om der ydes betaling eller ej, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 606.

De strafbare handlinger efter stk. 2 er at besidde eller mod vederlag eller gennem internettet eller lignende at gøre sig bekendt med materiale af den nævnte karakter. Besiddelse omfatter også f.eks. lagring i digital form på medier, som er i gerningspersonens besiddelse, f.eks. en computers harddisk eller en usb-nøgle. Det er også strafbart mod vederlag at gøre sig bekendt med materiale af den nævnte karakter, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 606.

Et samtykke til besiddelse efter stk. 3 kan til enhver tid tilbagekaldes med den virkning, at fortsat besiddelse vil være omfattet af forbuddet i straffelovens § 235, stk. 2.

Det er i litteraturen anført, at et samtykke fra en daværende kæreste til besiddelse af materiale af den pågældende, som er omfattet af straffelovens § 235, tilbagekaldes forudsætningsvist, når kæresteforholdet ophører. Går et kærestepar således fra hinanden, vil de hver især skulle slette de eventuelle nøgenbilleder mv., de måtte have af hinanden, medmindre de konkret har fået lov til (fortsat) at opbevare dem, jf. Nicolaj Sivan Holst, ”Børn og unges deling af digitale billeder og film”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 2/2018, side 159.

Da der kræves forsæt, vil straf for besiddelse forudsætte, at det kan bevises, at gerningspersonen har forsæt med hensyn til, at samtykket er tilbagekaldt. Det vil i praksis være vanskeligt at bevise, at gerningspersonen har et sådant forsæt, og derfor vil domfældelse af bevismæssige årsager som udgangspunkt forudsætte, at samtykket er udtrykkeligt tilbagekaldt. Dette gælder også i forbindelse med afslutning af et kæresteforhold, herunder en samlivs-

ophævelse, hvor straf for fortsat besiddelse af pornografiske fotografier eller film eksempelvis af en ekskæreste, som på optagelsestidspunktet var mellem 15 år og 18 år og dengang gav samtykke til besiddelse, derfor i praksis vil forudsætte, at ekskæresten udtrykkeligt har bedt den pågældende om at destruere de pågældende fotografier eller film, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 141 som fremsat, side 62-63.

2.11. Straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1

Efter straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år for ulovlig tvang den, som ved vold eller ved trussel om vold, om betydeligt skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget.

Under ”privatlivet tilhørende forhold” hører oplysninger af samme art som det i straffelovens § 264 d nævnte ”private forhold”, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 562. Herunder hører f.eks. nøgenbilleder, jf. TfK 2016.694 Ø, hvor tiltalte blev kendt skyldig i forsøg på ulovlig tvang ved at true en kvinde med at offentliggøre nøgenbilleder, hvis hun ikke lavede videoer af sig selv.

Forbrydelsen er fuldbyrdet, når tvangen har haft den tilsigtede virkning. Har tvangen ikke haft den tilsigtede virkning, vil der efter omstændighederne kunne straffes for forsøg på overtrædelse af § 260.

2.12. Straffelovens § 264 a

Efter straffelovens § 264 a, 1. pkt., straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted.

Fotograferingen skal være uberettiget. Det vil den typisk være, når den fotograferede ikke har givet sin tilladelse til fotograferingen, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 601.

Det følger af retspraksis, at der kan være tale om en overtrædelse af straffelovens § 264 a, hvis en person optager billeder/videoer, som forurettede er blevet manipuleret til at dele eller offentliggøre, uden forurettedes samtykke. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der er tale om et såkaldt ”live-overgreb”, som optages uden forurettedes vidende. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til TfK 2018.424 V, hvor tiltalte blev dømt for bl.a. overtræ-

delse af straffelovens § 264 a, ved at have begået systematiske overgreb over en 3-årig periode mod 133 børn. Krænkelserne foregik navnlig ved, at T lokkede de forurettede til at vise sig i seksuelle situationer for ham, og ved hjælp af et særligt program og uden de forurettedes vidende optog de forurettede i disse seksuelle situationer. Endvidere blev to drenge i TFK 2018.575/2 V dømt for overtrædelse af bl.a. § 264 a, ved at have optaget en video af deres samleje på et toilet med en pige på 17 år uden hendes vidende.

2.13. Straffelovens § 264 d

Efter straffelovens § 264 d, stk. 1, 1. pkt., straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en anden persons private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.

Deling eller offentliggørelse af nøgenbilleder, herunder billeder eller videoer af seksuel karakter, uden samtykke fra den afbildede person, vil som udgangspunkt være strafbart efter straffelovens § 264 d. Der sker således uberettiget videregivelse af meddelelser og billeder vedrørende en andens private forhold eller af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed, jf. f.eks. U 2018.567 V, hvor en 17-årig blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d ved at have krænket A og B's blufærdighed, idet han på et toilet optog en snapchat-video af A og B, mens de havde samleje på toilettet, hvorefter tiltalte uploadede videoen til sin My Story og derved videregav filmen til sin vennekreds på My Story.

For så vidt angår pornografiske billeder og videoer af personer under 18 år, herunder fiktive pornografiske afbildninger, der fremstår tilnærmelsesvis som billeder og videoer af personer under 18 år, gælder, at videregivelse straffes efter straffelovens § 235, stk. 1, om udbredelse af seksuelt materiale med børn. Dette gælder uanset, om der foreligger samtykke til optagelsen og eventuelt også videregivelsen, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, L 20 som fremsat, side 19.

Ikke alle forhold vedrørende udbredelse af nøgenbilleder af personer under 18 år, vil være omfattet af forbuddet mod udbredelse af seksuelt overgrebsmateriale med børn. Hovedvægten må lægges på, om billedet viser et barn, der deltager i kønsligt forhold, eller et barn, over for hvem der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at anvende barnet som model for fotografering af køns-

dele eller af seksuelt prægede berøringer. Almindelige nøgenbilleder af børn, eksempelvis under leg på stranden, falder derimod uden for det strafbare område, jf. Folketingstidende 1999-00, tillæg A, side 7799. Videregivelse af sådanne billeder vil derfor kunne være omfattet af straffelovens § 264 d. Hvis et fotografi af en genkendelig person, herunder et barn, udbredes i en videre kreds, herunder via f.eks. internettet, ledsaget af seksuelle kommentarer til billedet, vil forholdet – afhængig af grovheden af de ledsagende seksuelle kommentarer – imidlertid endvidere kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 650.

Beskyttelsen efter § 264 d angår identificerbare enkeltpersoner. Der skal i forbindelse med kravet om identifikation tages hensyn til alle omstændighederne i forbindelse med meddelelsen eller billedet. Identifikation kan ske ud fra selve meddelelsen eller billedet, tilhørende tekst eller andre omstændigheder i forbindelse med videregivelse, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, L 20 som fremsat, side 18.

Efter bestemmelsen skal videregivelsen være uberettiget. Heri ligger, at ikke enhver handling, der er omfattet af gerningsindholdet, vil være strafbar. Der kan generelt gives samtykke til de handlinger, der er omfattet af straffelovens § 264 d, hvorefter handlingen ikke er uberettiget. Samtykket skal være givet til selve videregivelsen samt til videregivelsens omfang. Det er som udgangspunkt den, som er afbildet, som kan give samtykke. Et samtykke vil i almindelighed kunne tilbagekaldes, indtil videregivelse er sket, hvorimod tilbagekaldelse af et samtykke normalt ikke vil kunne tillægges betydning i forhold til en videregivelse, der allerede er sket, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, L 20 som fremsat, side 18.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan straffen stige til fængsel indtil 3 år, hvis der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer foreligger særligt skærpende omstændigheder. Dette omfatter bl.a. grovere sager om digitale sexkrænkelser, jf. Folketingstidende 2017-2018, tillæg A, L 115 som fremsat, side 6.

Dette indebærer bl.a., at sager, hvor gerningspersonen har videregivet nøgenbilleder eller -videoer, og dette materiale enten har haft en særlig krænkende karakter, er udbredt i et stort omfang, herunder på internettet, er udbredt i et stort antal eller består af et stort antal forurettede, omfattes af sidestrafferammen i stk. 2, jf. Folketingstidende 2017-2018, tillæg A, L 115 som fremsat, side 6.

2.14. Straffelovens § 281, nr. 1

Efter straffelovens § 281, nr. 1, straffes for afpresning, for så vidt forholdet ikke falder ind under § 288 (om røveri), den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, truer nogen med vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, med at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller åbenbare privatlivet tilhørende forhold.

Det er efter bestemmelsen et krav, at de angivne midler skal anvendes med forsæt til at fremtvinge en disposition, der medfører uberettiget vinding, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 701. En uberettiget vinding opnås direkte gennem retsstridig tilføjelse af et tilsvarende formuetab for den forurettede, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Speciel del (12. udgave 2022), side 649. Hvis betingelsen om uberettiget vinding ikke er opfyldt, vil forholdet efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens § 260 om ulovlig tvang.

Under ”privatlivet tilhørende forhold” hører f.eks. undertøjsbilleder, jf. TfK 2019.595/2, hvor tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 281, nr. 1, ved at have truet forurettede med at åbenbare privatlivet tilhørende forhold, idet tiltalte truede forurettede med at offentliggøre fotos af hende, hvor hun alene var iført undertøj, hvis hun ikke betalte ham 5.000 kr.

2.15. Straffelovens § 21

Efter straffelovens § 21 straffes handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, når denne ikke fuldbyrdes, som forsøg.

Når en tilstræbt følge, som er et led i gerningsindholdet, udebliver, kan der dermed straffes for forsøg, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 256.

Traditionelt inddeles perioden frem til den fuldbyrdede forbrydelse i fire faser: 1) beslutningen om at begå forbrydelsen, 2) forberedelseshandlinger, 3) iværksættelsen og 4) fuldbyrdelsen, jf. Gorm Toftegaard Nielsen, Strafferet 1, Ansvar (2. udgave 2004), side 165.

Dansk ret giver i meget vidt omfang mulighed for at straffe forsøgshandlinger, da kravene på den objektive side er meget små. Derfor vil grænsen mellem det straffri og det strafbare i det væsentlige afhænge af gerningspersonens subjektive forhold. Bestemmelsen kræver på den objektive side alene, at der skal være tale om ”handling”, hvilket kun forstås som et krav om én

handling, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 249. Forsøgsansvaret begynder derved ved den første forberedelsehandling, mens selve beslutningen om at foretage en strafbar handling ikke er strafbar, jf. Gorm Toftegaard Nielsen, Strafferet 1, Ansvar (2. udgave 2004), side 168-169.

Der kræves handlinger foretaget samtidig med eller efter beslutningen om at foretage en strafbar handling, og disse handlinger må ikke blot bestå i en bekræftelse af beslutningen, men skal have det formål at være første skridt mod forbrydelsen, jf. Gorm Toftegaard Nielsen, Strafferet 1, Ansvar (2. udgave 2004), side 169. Den strafbare forsøgshandling kan være en i almindelighed helt dagligdags og ufarlig handling, som udelukkende bliver strafværdig på grund af det bagvedliggende forsæt, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 252. Det beviselige forsæt til en forbrydelse vil dermed, når det har ytret sig i handling, begrunde ansvar, uanset hvor fjern og i sig selv harmløs den forberedende handling er, jf. Knud Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (5. reviderede udgave 2011), side 215.

På den subjektive side kræves der forsæt til alle elementer i gerningsindholdet. Forsøgshandlinger har en anden karakter på de forberedende stadier end på iværksættelsesstadiet, hvorfor der må stilles krav om eksistensen af en forbryderisk plan. Overvejelsernes stadium må være afsluttet, og beslutningen må have en vis konkret karakter. Det gælder både beslutningen om at tilstræbe forbrydelsen som beslutningen om at fortsætte ad vejen frem til iværksættelsen. Dette betyder, at forsætskravet nok i almindelighed bliver et krav om hensigt, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 256-257.

Der må desuden være en vis sandsynlighed for, at forsættet kan vare ved gennem de senere forberedelses- og iværksættelseshandlinger, ligesom forsættet i det mindste skal være så konkretiseret, at forbrydelsens art ligger fast. Der skal desuden være sket en vis konkretisering af tid, sted, middel og offer, men kravene i praksis er meget små, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 257-258.

I U 2007.1441 Ø blev de tiltalte fundet skyldige i forsøg på tyveri ved i 2 varebiler medbringende bl.a. værktøj, herunder vinkelsliber og sækkevogne, at have indfundet sig på en parkeringsplads med henblik på at begå indbrud ”på et ikke kendt sted”. I TfK 2016.1312 V blev tiltalte dømt for bl.a. forsøg på ulovlig frihedsberøvelse af en ekskæreste, da han havde foretaget en

række forberedelseshandlinger, herunder anbragt hardballpistol og håndjern i sin bil, selvom det ikke kunne fastslås hvornår, hvor eller hvordan handlingerne skulle gennemføres.

2.16. Straffelovens § 22

Straffelovens § 22 hjemler straffrihed for gerningspersoner, der afværger forbrydelsens fuldbyrdelse. Efter straffelovens § 22 straffes forsøg ikke, når gerningspersonen frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelsen af det ved denne tilsigtede øjemed afstår fra iværksættelsen eller hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, ham uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej var afværget.

De objektive betingelser for strafophør efter § 22 afhænger af forsøgets udviklingstrin. Hvis vedkommende efter egen opfattelse har foretaget alt, hvad der er nødvendigt, for at forbrydelsen fuldbyrdes, kræves det, at vedkommende aktivt griber ind og afbryder begivenhedernes almindelige udvikling og derved forhindrer fuldbyrdelsen. Et forsøg på at træde tilbage fra forsøg diskulperer ikke, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 261.

Hvis iværksættelseshandlingen er foretaget, men forsøget oprindeligt var utjenligt eller i mellemtiden er blevet det, kan gerningspersonen ikke træde tilbage. Hvis gerningspersonen ikke har foretaget iværksættelseshandlingen, kræves der objektivt intet andet end passivitet for at træde tilbage, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 262.

På den subjektive side kræves uanset forsøgets stadium, at gerningspersonen frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer er trådt tilbage, jf. Thomas Elholm m.fl., Kommenteret straffelov, Almindelig del (11. udgave 2019), side 262.

I U 2019.2356 V var tiltalte (T) bl.a. tiltalt for forsøg på at opnå samleje og andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år og blufærdighedskrænkelse, idet tiltalte i 2016 via sms- og messengerbeskeder under løfte om betaling i form af en knallert og penge havde aftalt at mødes med drengen D1, født 2002, ligesom T havde fået D1 til under en chat og via webcam at klæde sig af og berøre sig selv i skridtet. T erkendte kontakten med D1, men påstod frifindelse bortset fra blufærdighedskrænkelsen, med henvisning til at der var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg, fordi han

ikke ville have sex med D1 på grund af hans alder. Det blev i byretten lagt til grund, at det var politianmeldelsen, der havde ført til, at kontakten mellem T og D1 var blevet afbrudt og først senere genoptaget, og at der derfor ikke var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg, og T blev fundet skyldig i bl.a. forsøg på at opnå samleje og andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år. Landsretten tiltrådte, at T var fundet skyldig og tiltrådte således, at der ikke havde været tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg, ligesom landsretten tiltrådte, at T var idømt forvaring.

3. Fremmed ret

Som baggrund for arbejdsgruppens overvejelser om behovet for justeringen af den danske straffelovs kapitel 24 om seksualforbrydelser, er der nedenfor under pkt. 3.1.2, 3.2.1 og 3.3 gengivet relevante elementer af hhv. norsk, svensk og nederlandsk ret om kriminalisering af grooming.

Der er endvidere under pkt. 3.1.1 gengivet relevante elementer, herunder fra forarbejderne til de norske bestemmelser om seksualforbrydelser som baggrund for arbejdsgruppens overvejelser om sextortion.

3.1. Norsk ret

3.1.1. Voldtægt

Voldtægt straffes i den norske straffelovs § 291. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 291.Voldtekt

Med fengsel inntil 10 år straffes den som

- a) skaffer seg seksuell omgang ved vold eller truende atferd,
- b) har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, eller
- c) ved vold eller truende atferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv.”

Begrebet ”seksuel omgang” er ikke defineret i den norske straffelov og skal således fastlægges efter retspraksis. Seksuel omgang omfatter efter praksis samleje, herunder oralt seksuelt forhold, samlejelignende forhold såsom fysisk berøring af blottede kønsdele, masturbation samt indføring af fingre i endetarmen eller en kvindes vagina. I praksis er det desuden anset som seksuel omgang, at gerningspersonen har indført sit blottede lem mellem en kvindes lår og holdt eller bevæget det der til sædafgang, jf. Magnus Matningsdal, Norsk spesiell strafferet (2. udgave 2016), side 195 ff.

Begrebet ”seksuel handling” skal afgrænses over for begrebet ”seksuel omgang”, som bl.a. fremgår af den norske voldtægtsbestemmelse i § 291. Begrebet omfatter andre former for berøring af en andens legeme, som har kønslig karakter, og som i tillæg hertil er i strid med god skik og manér. Begrebet favner dermed de fleste former for seksuel chikane, som giver sig i udslag i fysiske handlinger mod forurettede, bl.a. beføling af en andens kønsorganer eller bryster, også når det sker under tøjet. Har bevægelsen en vis intensitet, skal forholdet i stedet sidestilles med masturbation og behandles som seksuel omgang. Det er ligeledes en seksuel handling, at man får en anden til at berøre sit kønsorgan. Seksuel handling er ikke altid betinget af, at der sker nogen fysisk berøring. Det vil f.eks. også kunne omfatte tilfælde, hvor gerningspersonen onanerer i nærheden af forurettede, jf. Magnus Matningsdal, Norsk spesiell strafferet (2. udgave 2016), side 274 ff.

Bestemmelsens litra c blev tilføjet ved lov nr. 76 af 11. august 2000 på baggrund af en norsk Højesteretskendelse af 16. november 1999, hvorefter flertallet (3 ud af 5 dommere) fandt, at en situation, hvor forurettede tvinges til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, ikke var omfattet af den dagældende voldtægtsdefinition.

Man fandt det utvivlsomt, at de givne handlinger var omfattet af den norske straffelovs tvangsbestemmelse, jf. den dagældende § 222 i den norske straffelov (nu § 251). At der var tale om tvang til handlinger af seksuel karakter var ikke i sig selv af betydning for anvendelsen af bestemmelsen, om end det muligvis kunne få betydning for strafudmålingen. Hertil anførte Justitsdepartementet²:

”(…) [S]traffbare handlinger som denne bør kunne pådømmes som et seksuallovbrudd. Formålet med forslaget til reform av straffelovens kapittel 19 er å styrke kvinners og barns vern mot seksuelle overgrep. Det kan da sies at det ikke gir tilstrekkelig uttrykk for handlingenes straffverdighet å henvise slike overgrep som dommen omhandler, til pådømmelse etter straffeloven § 222.”

Justitsdepartementet overvejede at foretage en generel præcisering af indholdet af udtrykket ”seksuel omgang”, hvorved det kunne angives, at udtrykket også omfatter seksuelle handlinger udført af forurettede på sig selv eller på en anden end gerningspersonen.

² Jf. Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til Stortingets presidentskap, datert 18. mai 2000 (oi092-00.fm (lovdata.no), s. 38 ff.)

Justitsdepartementet fant dog ikke på daværende tidspunkt en sådan ordning hensigtsmæssig. Om baggrunden herfor fremgik følgende, jf. Justitsdepartementets v/statsrådets brev til Stortingets præsidentkap af 18. maj 2000:

”Begrepet har, i likhet med begrepene «utuktig (seksuell) handling» og «utuktig (seksuell) atferd» fått sitt innhold nærmere fastlagt gjennom rettspraksis. Eventuelle legaldefinisjoner av begrepene vil lett bli enten omstendelige og kompliserte eller for enkle og upresise. Og når definisjonen mangler i loven, bør en være forsiktig med å ta inn presiseringer av enkelte elementer i begrepets innhold. Det gir en fragmentarisk og uoversiktlig lovteknikk, og kan skape uklarhet omkring andre elementer i begrepet.

At den fornærmede kan ha seksuell omgang med seg selv, kan språklig sett virke fremmed. Vanligvis ligger det i uttrykket seksuell omgang at det er flere enn én person direkte involvert. Dette synspunktet ligger også til grunn for argumentasjonen fra Høyesteretts flertall i den omtalte kjennelsen. Meningen med formuleringen foran om «seksuell omgang som den fornærmede har med seg selv» er at handlinger som den fornærmede utfører på seg selv, skal regnes som seksuell omgang i den utstrekning handlingene ville kvalifisert til seksuell omgang dersom gjerningsmannen hadde foretatt dem. I dette ligger den samme realiteten som i forslaget fra Riksadvokaten, nemlig at det ikke er nødvendig med fysisk kontakt mellom gjerningsmannen og den fornærmede.

For at den seksuelle omgangen skal være straffbar må samtlige straffbarhetsvilkår i den aktuelle straffebestemmelsen være oppfylt, i tillegg til vilkårene om seksuell omgang. For at gjerningsmannen skal kunne dømmes for voldtekt, som antakelig vil være den mest praktiske situasjonen, må f.eks. vilkåret om vold eller truende atferd være oppfylt.

Med en slik bestemmelse kunne det omtvistede forholdet i den ovennevnte høyesterettskjennelsen ha vært pådømt som voldtekt, idet gjerningsmannen ved hjelp av trusler om fysisk mishandling fikk den fornærmede til å føre flasker og stearinlys inn i sin egen skjede.”

Justitsdepartementet foreslog derfor i stedet, at man føjede et litra c til den allerede foreslåede voldtægtsbestemmelse. Om baggrunden herfor fremgik følgende:

”Et slikt nytt straffalternativ vil kunne ramme som voldtekt de handlingene som var omtvistet i høyesterettskjennelsen. Det vil dessuten kunne ramme den som får to (eller flere) andre til å ha

seksuell omgang med hverandre. Ved å innføre et eget straffalternativ unngår man en unaturlig utvidelse av selve omgangsbegrepet, og man unngår i større grad de språklige vanskelighetene som heftet ved det første alternativet. Å utforme et nytt straffalternativ gir også en lovteknisk enklere og mer oversiktlig løsning.

I kravet om seksuell omgang ligger det samme som etter gjeldende rett. Men for at de omtvistede handlingene i høyesterettskjennelsen skal kunne omfattes, er formuleringen «utføre tilsvarende handlinger med seg selv» brukt. Forholdet vil altså kunne rammes dersom de handlingene som fornærmede utfører selv, ville vært regnet som seksuell omgang dersom gjerningsmannen hadde utført dem.

For øvrig vil vilkårene være de samme som for ordinær voldtekt. Også strafferammen vil være den samme som for voldtekt ellers. Men det vil vel regelmessig være grunn til å bedømme disse tilfellene noe mindre strengt enn en ordinær voldtekt når den konkrete straffen skal utmåles. De særlig skjerpene omstendighetene kan komme til anvendelse på samme måte og medføre en høyere strafferamme, selv om dette i praksis trolig vil være mindre aktuelt enn ved ordinære voldtekter.”

Det fremgik herefter af Justitskomiteens indstilling til Odelstinget, at man foreslog at tilføje litra c til den foreslåede bestemmelse om voldtægt. Herom fremgik jf. Innst. O. nr. 92 (1999-2000), side 10:

”... de forholdene som er omtalt ovenfor er svært alvorlige og straffverdige forhold, og kan virke svært krenkende på den/de fornærmede. Komiteen mener det er gode grunner for at slike straffbare forhold skal kunne pådømmes som et seksuallovbrudd, og ikke bare etter de alminnelige tvangsbestemmelsene i straffeloven.

(...)

Komiteen er enig i at den mest hensiktsmessige løsningen vil være å sette inn et nytt straffalternativ i [dagældende] § 192 første ledd, som kan lyde: «c) ved vold eller ved truende atferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre tilsvarende handlinger med seg selv,» Komiteen er enig med justisministeren i at ved å innføre et eget straffalternativ vil man unngå en unaturlig utvidelse av selve omgangsbegrepet, og det gir en lovteknisk enkel og oversiktlig løsning.”

Dog var komiteen ikke enig med Justitsdepartementet i, at tilfælde, hvor forurettede tvinges til at utføre seksuelle handlinger på sig selv, skulle bedømmes mildere end andre tilfælde af voldtægt. Herom fremgik:

”Komiteen kan ikke se at slike forhold er mindre straffverdige enn om voldtektsmannen selv hadde utført overgrepene. Tvert imot vil en slik frem gangsmåte kunne fremstå som særlig ydmykende for offeret.”

Ved en ændring af den norske straffelov i 2008 blev det endvidere tilføjet til den dagældende § 202 a om kriminalisering af køb af prostitutionsydelser samt § 203 om kriminalisering af køb af prostitutionsydelser af personer under 18 år, at det desuden er strafbart at få en person til mod betaling at udføre en handling, svarende til seksuel omgang, på sig selv.

Ved lov nr. 74 af 19. juni 2009 blev gerningsindholdet i bestemmelserne i straffelovens § 295 (misbrug af overmagtsforhold eller lignende), § 296 (seksuel omgang med indsatte i fængsler), § 299 (voldtægt af et barn under 14 år), § 302 (seksuel omgang med et barn mellem 14 og 16 år), § 312 (incest), § 313 (søskendeincest), § 314 (seksuel omgang med andre nærtstående) udvidet, således at disse også efter deres ordlyd omfattede tilfælde, hvor gerningspersonen fik forurettede til at udføre handlinger, som svarer til seksuel omgang, på sig selv. Om baggrunden herfor fremgår følgende af forarbejderne³:

”Departementet mener det å få noen til å utføre handlinger med seg selv som svarer til seksuell omgang, gjennomgående bør likestilles med det å ha eller skaffe seg seksuell omgang med en annen. Departementet foreslår derfor at alle bestemmelsene om seksuell omgang i straffeloven 2005 gis tillegg som viser at de også rammer det å få en annen til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv, på de vilkår som bestemmelsene ellers setter.”

3.1.2. Grooming

I norsk strafferet forstås ved grooming, at en person aftaler et møde med et barn under 16 år med den hensigt at begå et seksuelt overgrep. Den relevante bestemmelse, der har en strafferamme på op til 1 års fængsel, findes i den norske straffelovs § 306, som har følgende ordlyd:

”§ 306. Avtale om møte for å begå seksuelt overgrep

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som har avtalt et møte med et barn under 16 år, og som med forsett om å begå en handling med barnet som nevnt i §§ 299-304, § 305 bokstav b eller § 311 første

³ Jf. [Ot.prp. nr. 22 \(2008-2009\) \(lovdata.no\)](#), pkt. 7.4.1.

ledd bokstav a, har kommet frem til møtestedet eller et sted hvor møtestedet kan iakttas.”

De norske myndigheter har i forbindelse med Justitsministeriets besvarelse af 2. marts 2020 af spørsmål nr. 541 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg oplyst – med forbehold for fejlregistreringer – at der var mellem 14 og 16 sager om året om § 306 i perioden fra 2016 til 2019 (med undtagelse af 2017, hvor der var 26). Disse tal inkluderer også sager, som blev henlagt.

Herudover indeholder den norske straffelov i § 305 et forbud mod at forlede børn til at udvise seksuelt krænkende adfærd. Bestemmelsen, der har en strafferamme på op til 2 års fængsel, har følgende ordlyd:

”§ 305. Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år

Med bot eller fængsel inntil 2 år straffes den som

a) i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd i nærvær av eller overfor barn under 16 år. tvinger eller forleder et barn under 16 år til å utvise seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd, med mindre forholdet rammes av strengere bestemmelser.”

Følgende fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. ot.prp.nr.22 (2008–2009), side 255⁴:

”Hva som regnes som slik atferd, er en rettslig standard og må fortolkes i lys av sammenhengen atferden inngår i. Blotting og slibligheter er typiske eksempler på atferd som rammes av bestemmelsen. Det har ingen betydning for straffbarheten hvordan barnet har oppfattet hendelsen, men det må være et minstekrav at vedkommende var i stand til å registrere det som foregikk, jf. Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) side 116-117.”

Den seksuelle lavalder er i Norge 16 år, jf. den norske straffelovs § 302.

3.1.3. Forsøg

I norsk ret straffes forsøg efter den norske straffelovs § 16. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

«§ 16. Forsøk

Den som har forsett om å fullbyrde et lovbrudd som kan medføre fængsel i 1 år eller mer, og som foretar noe som leder direkte mot utføringen, straffes for forsøk, når ikke annet er bestemt.

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-22-2008-2009-/id540219/>

Den som frivillig avstår fra å fullbyrde lovbruddet eller avverger at det blir fullbyrdet, straffes likevel ikke for forsøk. »

I norsk ret sondres der mellom tre stadier: 1) den straffrie forberedelse, 2) det strafbare forsøg og 3) den fullbyrdede strafbare handling, jf. Johs. Andenæs, Alminnelig strafferet (6. udgave 2016), side 346.

For at straffe for forsøg efter den norske straffelovs § 16 skal to grundleggende betingelser være opfyldt: 1) vedkommende skal have et fuldbyrdelsesforsæt og 2) vedkommende skal have foretaget noget, der leder direkte mod udførelsen af lovovertrædelsen, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 414.⁵

Der stilles de samme krav til fuldbyrdelsesforsæt, som der stilles til forsættet ved fuldbyrdede forbrydelser. Forsættet skal dække alle elementer i gerningsbeskrivelsen. På det subjektive plan er den eneste forskel mellem forsøg og en fuldbyrdet lovovertrædelse, at forsættet ved forsøg ikke knytter sig til det, vedkommende gjorde på gerningstidspunktet, men til det, gerningspersonen havde tænkt sig at gøre, da forsøgshandlingen blev begået, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 414.

Den anden betingelse er kravet om, at gerningspersonen skal have foretaget noget, der leder direkte mod udførelsen af lovovertrædelsen. Fuldbyrdelsesforsættet skal dermed være synliggjort gennem en objektivt konstaterbar handling. Fuldbyrdelsesforsættet er dermed nødvendigt, men ikke tilstrækkeligt, for at blive straffet for forsøg på en strafbar handling, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 414.

Derudover må det, som gerningspersonen har foretaget, stå i en tilstrækkelig nær sammenhæng med udførelsen af lovovertrædelsen. Gerningspersonen skal være kommet så nær udførelsen af den strafbare lovovertrædelse, at det er rimeligt og naturligt at sige, at grænsen for det strafbare er overtrådt. Hvis sammenhængen ikke er tilstrækkelig nær, må forholdet bedømmes som forberedelse, og ikke forsøg, og forberedelser til strafbare handlinger er straffrie, medmindre andet er bestemt, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 414.

Grænsen mellem strafbare forsøg og straffrie forberedelseshandlinger er vag og skønsmæssig, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 414. Gerningspersonens handlinger skal vise, at forberedelsernes og overvejelsernes tid er forbi,

⁵ [Ot.prp. nr. 90 \(2003-2004\) \(regjeringen.no\)](#)

og at gerningspersonen nu går i gang med realiseringen af forbrydelsen, jf. Johs. Andenæs, Almindelig strafferet (6. udgave 2016), side 349-350. Grænsen mellem forsøg og forberedelse må vurderes konkret både i relation til forbrydelsen, det konkrete faktum samt gerningspersonens hensigt med den videre gennemførelse. Centrale objektive elementer heri er, hvad gerningspersonen indtil videre har gjort, hvor meget gerningspersonen mangler at gøre, samt hvor lang tid der ville gå, før forbrydelsen var fuldbyrdet, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 414.

Den subjektive grundbetingelse er, at gerningspersonen har fuldbyrdelsesforsæt, men som det er understreget i retspraksis, indgår der også subjektive elementer i vurderingen af, om det, som gerningspersonen har foretaget sig, overskrider den nedre grænse for strafbart forsøg. Et centralt element heri er, hvor nær sammenhæng der efter gerningspersonens forudsætninger er mellem det, der er foretaget, og fuldbyrdelsen af forbrydelsen, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 415.

At anskaffe redskaber og undersøge gerningsstedet er efter norsk ret straffrie forberedelseshandlinger. Også et løfte eller tilbud om at udføre en forbrydelse vil i almindelighed blive anset for en straffri forberedende handling, jf. Johs. Andenæs, Almindelig strafferet (6. udgave 2016), side 351.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan der ske tilbagetræden fra forsøg, hvorved gerningspersonen bliver straffri. En grundbetingelse for straffrihed for tilbagetræden fra forsøg er, at det sker frivilligt. Fuldbyrdes forbrydelsen ikke, fordi gerningspersonen støder på en uoverkommelig forhindring, er tilbagetræden ikke sket frivilligt. Betingelsen om frivillighed vil derimod være opfyldt, hvis gerningspersonen vurderer, at han har mulighed for at overkomme forhindringen, men alligevel afstår, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 416.

Hvis gerningspersonen befinder sig på forsøgsstadiet, og grundbetingelsen om frivillighed er opfyldt, kræves det desuden, at gerningspersonen 1) afstår fra at fuldbyrde forbrydelsen eller 2) afværger at forbrydelsen bliver fuldbyrdet, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004), side 416.

3.2. Svensk ret

3.2.1. Grooming

I svensk strafferet forstås ved grooming, at en person foreslår eller aftaler et møde med et barn under 15 år, med den hensigt at begå et seksuelt overgreb. Den relevante bestemmelse findes i § 10 a i den svenske straffelovs kapitel

6 om seksualforbrydelser. Bestemmelsen, der har en strafferamme på op til 2 års fængsel, har følgende ordlyd:

”§ 10 a

Den som, i syfte att mot ett barn under femton år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 4, 5, 6, 8 eller 10 §, föreslår en träff eller stämmer träff med barnet, döms för kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte till böter eller fängelse i högst två år.”

De svenske myndigheder har i forbindelse med Justitsministeriets besvarelse af 2. marts 2020 af spørgsmål nr. 541 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg oplyst følgende om bestemmelsen:

”Den 1 januari 2018 gjordes flera ändringar i bestämmelsen. Straffansvaret utvidgades bl.a. så att det inträder på ett tidigare stadium. Tidigare krävdes det att gärningsmannen efter det att en överenskommelse om ett sammanträffande hade träffats, vidtog någon åtgärd som var ägnad att främja att ett sådant sammanträffande blev av. Kravet på den främjande åtgärden som en förutsättning för straffansvar innebar att gärningsmannen hade en möjlighet att träda tillbaka från den träffade överenskommelsen innan åtgärden vidtagits. Att gärningsmannen däremot, efter det att den ytterligare åtgärden vidtagits, avbröt sina planer gav inte honom eller henne någon möjlighet att undvika straffansvar. Numera krävs det inte längre någon sådan ytterligare åtgärd. I stället inträder straffansvaret redan när den vuxne föreslår en träff eller stämmer träff med barnet i syfte att begå de i bestämmelsen preciserade sexualbrotten. I samband med 2018 års reform ändrades också brottsbeteckningen (tidigare var den ”kontakt med barn i sexuellt syfte”) och maximistraftet höjdes från fängelse i ett år till fängelse i två år.”

Som det fremgår, var bestemmelsen altså før 2018 udformet således, at straffansvaret indtrådte, hvis gerningspersonen aftalte et møde med barnet, for derefter at foretage en handling, som var egnet til at fremme, at sådan et overgreb fandt sted. Der var således tale om en fuldbyrdet forbrydelse, når denne handling var gennemført. Herefter kunne gerningspersonen ikke undgå strafansvar, uanset om overgrebet rent faktisk fandt sted.

Bestemmelsen blev ændret i 2018, hvor man fremrykkede fuldbyrdelsestidspunktet, idet gerningen nu anses for fuldbyrdet, når personen foreslår et møde med barnet med det formål at begå seksuelle overgreb. Endvidere blev straffen hævet fra fængsel i op til 1 år til fængsel i op til 2 år.

Ifølge forarbejderne til den nugældende bestemmelse⁶ var baggrunden for ændringen bl.a., at man konstaterede, at det i de fleste anmeldte sager var den voksne, der udtrykte ønske om at mødes med barnet, uden at noget konkret blev aftalt. Derfor var gerningsindholdet i den tidligere bestemmelse sjældent opfyldt i forhold til kravet om, at barnet og den voksne skulle være enige om at mødes. Selvom mange forslag fra den voksne om at mødes bliver afvist af barnet, så opstår der allerede på det tidspunkt, hvor mødet foreslås, en fare for, at barnet udsættes for et seksuelt overgreb. Ændringen blev således gennemført for at øge muligheden for at kunne gribe ind, før barnet og gerningspersonen mødes, og derfor indtræder strafansvaret allerede, når den voksne foreslår at mødes, uden krav om, at barnet har indvilget i at mødes.

Den seksuelle lavalder er i Sverige 15 år, jf. den svenske straffelovs § 4 i kapitel 6 om seksualforbrydelser.

3.2.2. Forsøg

Forsøg er kriminaliseret i den svenske straffelovs kapitel 23, § 1. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”1 §

Har någon påbörjat utförandet av visst brott utan att detta kommit till fullbordan, skall han i de fall särskilt stadgande givits därom dömas för försök till brottet, såframt fara förelegat att handlingen skulle leda till brottets fullbordan eller sådan fara endast på grund av tillfälliga omständigheter varit utesluten.

Straff för försök bestämmes högst till vad som gäller för fullbordat brott och må ej sättas under fängelse, om lägsta straff för det fullbordade brottet är fängelse i två år eller däröver.”

Bestemmelsens stk. 1 indeholder en definition af, hvad der anses for forsøg, mens det fremgår af de enkelte kapitler i den svenske straffelov, hvorvidt forbrydelserne i kapitlet er strafbare på forsøgsstadiet. Forsøg er dermed kun strafbart, såfremt det udtrykkeligt fremgår, at et forsøg på den pågældende forbrydelse er strafbart, jf. Lena Holmqvist m.fl., Brottsbalken, En kommentar, Del II (13-24 kap.) (6. studentrudgave 2009), side 23:4.

Forsøg er karakteriseret ved, at der mangler noget på den objektive side for, at forbrydelsen er fuldbyrdet. På den subjektive side kræves derimod det samme, som der kræves ved en fuldbyrdet forbrydelse, jf. Lena Holmqvist

⁶ Prop. 2016/17:214 ([Effektivare lagstiftning mot vuxnas kontakter med barn i sexuellt syfte, Prop. 2016/17:214 \(regeringen.se\)](#))

m.fl., Brottsbalken, En kommentar, Del II (13-24 kap.) (6. studenterudgave 2009), side 23:4.

Efter bestemmelsen stk. 1 kræves 1) at gerningspersonen har påbegyndt forbrydelsen uden at have fuldbyrdet denne og 2) at der var fare for, at forbrydelsen blev fuldbyrdet, eller at en sådan fare kun udeblev på grund af tilfældige omstændigheder. Derudover kræves forsæt, jf. Lena Holmqvist m.fl., Brottsbalken, En kommentar, Del II (13-24 kap.) (6. studenterudgave 2009), side 23:5.

Så længe gerningspersonen befinder sig på planlægningsstadiet, er forbrydelsen ikke påbegyndt. Gerningspersonen skal med sine handlinger vise, at han har forladt planlægningsstadiet og dermed påbegyndt forbrydelsen. Udførelsen af forbrydelsen kan godt være påbegyndt, selvom gerningspersonen fortsat mangler at gøre noget. Den manglende del skal dog være beregnet til at ske nogenlunde tæt på det, som gerningspersonen allerede har gjort, så dette senere fremstår som påbegyndelsen af forbrydelsen. Tiden mellem de forskellige elementer i den kriminelle plan er dermed af betydning, jf. Lena Holmqvist m.fl., Brottsbalken, En kommentar, Del II (13-24 kap.) (6. studenterudgave 2009), side 23:6.

Før der er tale om et strafbart forsøg, kræves desuden, at der foreligger fare for, at forbrydelsen bliver fuldbyrdet, eller at en sådan fare kun udeblev på grund af tilfældige omstændigheder. Uegnede forsøg kan dermed straffes, hvis faren for fuldbyrdelse af forbrydelsen kun udeblev på grund af tilfældige omstændigheder, jf. Lena Holmqvist m.fl., Brottsbalken, En kommentar, Del II (13-24 kap.) (6. studenterudgave 2009), side 23:13.

Farevurderingen foretages på baggrund af samtlige omstændigheder i sagen, herunder gerningspersonens hensigt med at foretage en bestemt handling. Fare foreligger også, hvis der var risiko for, at forbrydelsen blev fuldbyrdet, før forsøget blev afbrudt eller mislykkede, jf. Lena Holmqvist m.fl., Brottsbalken, En kommentar, Del II (13-24 kap.) (6. studenterudgave 2009), side 23:13.

Efter den svenske straffelovs kapitel 23, § 3, kan der ske tilbagetræden fra forsøg. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 3

Ansvar för försök, förberedelse eller stämpling till brott skall ej ådömas den som frivilligt, genom att avbryta gärningens utförande eller annorledes, föranlett att brottet ej fullbordats.

Ändå att brottet fullbordats må den som tagit olovlig befattning med hjälpmedel ej på den grund dömas till ansvar, om han frivilligt förebyggt den brottsliga användningen av hjälpmedlet.”

3.3. Nederländsk ret

I nederländsk ret er det særskilt kriminaliseret at arrangere et møde ved brug af kommunikationsmidler med en person under 16 år, eller en person, som gerningspersonen har grund til at tro er under 16 år, med den hensigt at begå et seksuelt overgreb mod vedkommende. Bestemmelsen, der har en straffesamme på op til 2 års fængsel, findes i den nederlandske straffelovs § 248 e, der har følgende ordlyd (i engelsk oversættelse):

“§ 248 e

Any person who, by means of a computerised device or system or by making use of a communication service, arranges to meet a person whom he knows, or has reasonable cause to suspect has not yet reached the age of sixteen years or someone who, with or without a technical aid, including a virtual creation of a person who has not yet reached the age of sixteen, with the intention of engaging in lewd acts with this person or of creating an image of a sexual act in which this person is involved, shall, if he undertakes any action intended to bring about that meeting, be liable to a term of imprisonment not exceeding two years or a fine of the fourth category.”

Bestemmelsen blev indført i 2010 for at kriminalisere situationer, hvor teknologiske hjælpemidler benyttes til at begå seksuelle overgreb mod børn. Den seksuelle lavalder er i Nederlandene 16 år.

Kriminaliseringen fandt sted som led i implementeringen af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug, herunder særligt konventionens artikel 23, og på baggrund af et stigende antal meldinger til myndighedernes hotline for anmeldelse af børnepornografi om grooming.

Før 2010 kunne visse former for grooming retsforfølges under straffelovens § 248a, hvis barnet f.eks. udførte seksuelle handlinger via webcam. Der fandtes imidlertid at være en betydelig gråzone, hvor konkrete strafbare handlinger ikke havde fundet sted endnu, men hvor digitale kommunikationsmidler klart blev brugt til at række ud mod barnet og arbejde sig frem mod misbrug. Det blev derfor besluttet at indsætte en selvstændig groomingbestemmelse i den nederlandske straffelovs § 248e. Vægten i bestem-

melsen ligger på kommunikationsfasen mellem barnet og den voksne, hvoraf den voksnes intention om at misbruge barnet vil kunne udledes.

For at en handling er strafbar efter groomingbestemmelsen, skal kommunikationen mellem barnet og den voksne munde ud i et forslag om at mødes eller en handling, der sigter på at mødes. Det kan for eksempel være at den voksne begiver sig hen til det aftalte mødested, eller giver barnet en rutebeskrivelse til mødestedet. Fysisk kontakt mellem den voksne og barnet er ikke påkrævet for at handlingen er strafbar.

4. Arbejdsgruppens overvejelser og forslag

4.1. Grooming

4.1.1. Arbejdsgruppens overvejelser

4.1.1.1. Seksuelle overgreb kan have særdeles store fysiske såvel som psykiske konsekvenser for børnene, og de kan medføre mén, som kan vare langt ind i voksenlivet. Internettet er i dag en integreret del af børn og unges sociale verden, og det bruges både til at holde kontakten med personer, man allerede kender, og til at møde nye mennesker. Den teknologiske udvikling og den udbredte anvendelse af internettet har imidlertid også givet flere muligheder for, at personer, som vil begå seksuelle overgreb mod børn, kan komme i kontakt med dem, bl.a. under dække af falske identiteter.

Et barn, der udsættes for et overgreb af en person, som det tilsyneladende allerede har en nær relation til, vil sjældent opdage, at der er tale om et overgreb, før det er for sent. Det kan skyldes, at barnet kan have været udsat for en forførelsesproces, hvor gerningspersonen har forsøgt at overtale barnet gennem løgne, anerkendelse og rosende ord. Dermed manipuleres barnet til at tro, at det selv frivilligt er gået med til den seksuelle aktivitet.

En sådan manipulationsproces vil typisk foregå i faser, hvoraf en række af de enkelte skridt ikke isoleret set virker problematiske. Processen kan starte ved, at gerningspersonen tager kontakt til barnet, uden at henvendelsen har seksuelt indhold. Det kan f.eks. ske, hvis gerningspersonen kan opnå kontakt til barnet gennem dennes skole eller fritidsaktivitet eller gennem internettet. Gerningspersonen kan herefter forsøge at udvikle relationen således, at barnet anser den voksne som en fortrolig og nær ven.

Efterfølgende kan processen udvikle sig således, at gerningspersonen vil afprøve barnets loyalitet, f.eks. ved at bede barnet holde på en hemmelighed, som ikke er af seksuel karakter. Først senere i forløbet vil gerningspersonen introducere det seksuelle tema i relationen, i begyndelsen også uden direkte

at bede barnet deltage i en seksuel aktivitet. Det kan f.eks. ske gennem snak om, hvordan kroppen er udviklet. Endelig kan gerningspersonen arrangere et møde med barnet, hvor den seksuelle aktivitet skal foregå. Det kan være et fysisk møde eller ske gennem f.eks. videochat på internettet. Som følge af, at barnet nu er overbevist om, at de to har en fortrolig relation, og at barnet frivilligt har indgået i relationen, vil barnet kunne føle sig skamfuld og medansvarlig for den seksuelle aktivitet, ligesom gerningspersonen vil minde barnet om, at barnet ikke må fortælle om relationen til andre.

Processen kan også forløbe således, at gerningspersonens manipulation har til formål at få barnet til at fremsende nøgenbilleder eller andet billedmateriale med seksuelt indhold til gerningspersonen, uden at de to parter nogen sinde mødes fysisk. På den måde kan gerningspersonen fastholde barnet i relationen, ved at true barnet med at offentliggøre materialet, hvis ikke barnet fortsætter med at sende billeder, måske med endnu mere grænseoverskridende indhold.

Det er således karakteristisk for grooming, at fænomenet foregår over en periode, hvor barnet ikke er klar over, at der foregår en krænkelse, og derfor bagefter vil føle skam over sig selv og situationen. Barnet kan som følge af manipulationsprocessen føle sig nødsaget til at deltage i et møde, som skal udmønte sig i en seksuel relation med gerningspersonen, selvom barnet ikke af egen fri vilje ville indgå i seksuel relation med den pågældende. Samtidig kan barnet efterfølgende føle, at den tillid, der var opbygget mellem parterne, nu er brudt.

Ved en groomingproces vil der således ikke alene ske en krænkelse i form af et fysisk eller digitalt seksuelt overgreb. Krænkelsen består også i, at barnet narres til at tro, at det selv var indforstået med overgrebet, og i at der er sket en grov udnyttelse af den tillid, som barnet har vist gerningspersonen. Allerede når gerningspersonen systematisk kontakter barnet med forsæt til på sigt at kunne udsætte barnet for et overgreb, sker der en krænkelse af barnets integritet.

4.1.1.2. Samleje med et barn under 15 år er kriminaliseret i straffelovens § 216, stk. 2, samt § 222. Begge bestemmelser finder desuden anvendelse på andet seksuelt forhold end samleje, jf. § 225. En person over 15 år, der aftaler at mødes med barnet for at opnå samleje eller anden seksuel omgang med barnet, vil kunne straffes efter reglerne om forsøg på overtrædelse af de nævnte bestemmelser, jf. straffelovens § 21.

Har en person over 15 år kommunikeret med et barn under 15 år med den hensigt at begå et seksuelt overgreb mod barnet, vil der allerede tidligt i groomingprocessen kunne være tale om forsøg på seksuel omgang med en mindreårig. I teorien vil man kunne straffe en person for forsøg i de tilfælde, hvor gerningspersonen har kommunikeret med et barn, hvis man kan dokumentere forsæt til en efterfølgende seksuel krænkelse af barnet.

Som anført ovenfor forekommer det, at det seksuelle tema introduceres langt mere subtilt, hvor der måske ikke direkte ytres ønske om samleje eller lignende med barnet, men hvor der f.eks. i stedet spørges ind til barnets krop eller lignende. Det kan f.eks. ske som led i en længere korrespondance mellem barnet og gerningspersonen, som ikke fra begyndelsen har været præget af seksuelle undertoner, men som i højere grad har været en tillidsrelation mellem de to parter, hvor barnet føler, at det har kunnet betro sig til gerningspersonen. I sådanne tilfælde kan det være særdeles vanskeligt at løfte bevisbyrden for gerningspersonens forsæt, herunder fordi det ikke nødvendigvis er klart, hvilken form for overgreb gerningspersonen har forsæt til at begå.

Selv om man således i teorien vil kunne straffe for forsøg allerede ved første kontakt, vil man imidlertid i praksis i mange tilfælde skulle nå til det sted i processen, hvor gerningspersonen introducerer et konkret, seksuelt tema i relationen, før der foreligger tilstrækkelig konkretisering. Og selv i disse tilfælde kan det ofte være vanskeligt at fastlægge forsæt, herunder fordi det ikke er klart, hvilken konkret forbrydelse gerningspersonen har forsæt til at begå.

4.1.1.3. Det kan anføres, at indførelsen af en groomingbestemmelse vil kunne indebære en risiko for, at overtrædelsen vil resultere i en lavere fængselsstraf, end tilfældet er i dag. Det vil således i praksis kunne føre til lavere straffe, hvis sager, hvor betingelserne for at dømmes for forsøg på et seksuelt overgreb mod et barn er opfyldt, fremover vil blive rejst og pådømt efter groomingbestemmelsen, bl.a. fordi det formodes at være lettere at løfte bevisbyrden for overtrædelse af denne bestemmelse.

Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til, at erfaringer fra Norge tyder på, at indførelsen af en bestemmelse om uagtsom voldtægt i visse tilfælde har ført til en nedsubsummering, således at forhold, der tidligere ville være blevet straffet som forsætlig voldtægt, i stedet blev straffet som uagtsom voldtægt, jf. bl.a. Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012, side 229.

For så vidt angår erfaringerne vedrørende den svenske bestemmelse om uagtsom voldtægt, fremgår det dog af betænkning nr. 1574/2020, side 102, at den umiddelbare tendens efter et års anvendelse af den nye lovgivning syntes at være, at den principale tiltale er voldtægt, mens der subsidiært rejses tiltale for uagtsom voldtægt. Det var således på det tidspunkt den svenske anklagemyndigheds og det svenske justitsministeriums opfattelse, at der ikke blev dømt for uagtsom voldtægt i de tilfælde, hvor der kunne være dømt for (forsætlig) voldtægt.

En risiko for nedsubsumering vil desuden til dels kunne imødegås ved at sikre fokus på, hvordan anklagemyndigheden rejser tiltale i sådanne sager, herunder hvornår der skal rejses subsidiær tiltale.

4.1.1.4. En groomingbestemmelse, der kriminaliserer den manipulationsproces, som gerningspersonen udfører med det mål at kunne begå et ikke nærmere konkretiseret seksuelt overgreb, vil indebære en kriminalisering af noget, som gerningspersonen har til hensigt at foretage sig.

Overtrædelsen fuldbyrdes således på et stadie, som i dag alene ville være den indledende fase frem mod den fuldbyrdede forbrydelse.

En selvstændig kriminalisering af grooming vil dermed betyde, at gerningspersonen, i modsætning til i dag, vil have begået en fuldbyrdet forbrydelse, selv om vedkommende opgiver kontakten til barnet. En situation, der i dag efter omstændighederne vil kunne være undtaget fra straf efter reglen om tilbagetræden fra forsøg, vil derfor efter omstændighederne med en særskilt bestemmelse om grooming kunne være en fuldbyrdet forbrydelse.

En selvstændig groomingbestemmelse med et fremrykket fuldbyrdelsesmoment, dvs. at den objektive fuldbyrdelse er forbundet med et krav om et videre rækkende forsæt, vil fremrykke grænsen mellem forsøg og fuldbyrdet forbrydelse, med en heraf følgende begrænsning af mulighederne for strafrit at træde tilbage fra forsøg.

Det kan anføres, at det kan være problematisk, at gerningspersonens incitament til at træde tilbage fra den fuldbyrdede forbrydelse vil kunne svækkes ved det fremrykkede fuldbyrdelsesmoment, og at der kan opstå en risiko for, at gerningspersonen ikke vil træde tilbage fra f.eks. at begå et fysisk seksuelt overgreb mod barnet, hvis gerningspersonen under alle omstændigheder allerede vil have begået en fuldbyrdet forbrydelse og ifalde strafansvar.

4.1.1.5. En kriminalisering af grooming vil indebære, at den proces, hvori gerningspersonen opbygger en relation til et barn, vil blive strafbar, hvis hensigten med opbygningen af relationen er at krænke barnet seksuelt. En dom for overtrædelse af bestemmelsen vil således bl.a. forudsætte, at anklagemyndigheden kan løfte bevisbyrden for, at gerningspersonen har haft en sådan hensigt.

Som det også gør sig gældende for sager om forsøg på et seksuelt overgreb mod et barn, vil denne bevisbyrde kunne være vanskelig at løfte. Det skyldes, at gerningspersonens hensigt ikke nødvendigvis vil have manifesteret sig i objektive beviser.

Det bemærkes dog, at grooming i mange tilfælde finder sted gennem internettet, og at politiet derfor i visse tilfælde vil kunne få adgang til den kommunikation, der har fundet sted mellem gerningspersonen og barnet, og som vil kunne bruges til at føre bevis for gerningspersonens hensigt.

4.1.1.6. Arbejdsgruppen har overvejet, om der i en ny groomingbestemmelse bør fastsættes en øvre aldersgrænse for, hvornår en person kan udsættes for grooming.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3 om fremmed ret, er der i de omtalte lande (Norge, Sverige og Nederlandene), som har særskilte groomingbestemmelser, fastsat en øvre aldersgrænse for forurettede, som er sammenfaldende med den seksuelle lavalder i det pågældende land.

En øvre aldersgrænse, som er sammenfaldende med den seksuelle lavalder, vil tage højde for, at unge over 15 år er seksuelt myndige, og at det ikke er unormalt, at 15-17-årige personer opbygger relationer med andre med henblik på ligeværdige og gensidigt ønskede seksuelle forhold, også undertiden med personer over 18 år.

Desuden er seksuelle relationer med børn under 15 år per definition strafbare, jf. straffelovens § 222, der indeholder et absolut forbud mod samleje med et barn under 15 år, uanset om barnet måtte have samtykket heri. Tilsvarende gælder for andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år, jf. straffelovens § 222, jf. § 225.

En aldersgrænse, som svarer til den seksuelle lavalder, vil således ramme sager, hvor seksuelle relationer pr. definition er forbudt, samtidig med at der

tages hensyn til, at bestemmelsen ikke bør kriminalisere ”normal” adfærd blandt unge.

Heroverfor kan det anføres, at der også i forhold til unge over 15 år kan bestå en ulige magtrelation mellem parterne, som kan begrunde, at det bør være strafbart at have seksuelle relationer. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis den ene part er væsentligt ældre eller mere erfaren end den anden.

Det kan således anføres, at en groomingbestemmelse bør tage højde for det modenhedsniveau, som parterne har, hvilket ikke nødvendigvis er afhængigt af parternes alder.

Det er imidlertid vanskeligt foreneligt med de krav til klarhed, som i almindelighed gælder for beskrivelsen af gerningsindholdet i straffebestemmelser, at lade strafbarheden bero på en konkret vurdering af parternes modenhedsniveau.

Der kan dog argumenteres for, at aldersgrænsen for en særskilt kriminalisering af grooming – i stedet for at lægge sig op ad den seksuelle lavalder – bør lægge sig op ad den aldersgrænse på 18 år, man fastsætter i forbindelse med f.eks. myndighedsalderen for valgret.

Arbejdsgruppen bemærker i øvrigt, at en ulige magtrelation bl.a. kan bestå i mere institutionaliserede relationer, hvor den ene part har en særlig position over for den unge, og f.eks. er den pågældendes plejeforælder eller skolelærer. Der gælder således allerede i dag et absolut forbud mod samleje eller andet seksuelt forhold med personer under 18 år, hvis forurettede er betroet den pågældende til opdragelse eller undervisning, jf. straffelovens § 223, stk. 1. Endvidere følger det af straffelovens § 223, stk. 2, at det er strafbart at forføre en person under 18 år til samleje ved groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed.

Der er således i bestemmelsen taget højde for, at der i disse tilfælde vil være et beskyttelseshensyn, også over for de 15-17-årige, som på grund af den ulige relation til den voksne, kan manipuleres til at indgå i en seksuel relation med vedkommende. Bestemmelsen tager dog ikke højde for, at den unge kan være udsat for en krænkelse, allerede før forholdet udvikler sig til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje.

Henset til, at der i de indledende faser af en groomingproces ikke nødvendigvis vil være tale om hverken samleje eller andet seksuelt forhold end

samleje, kan det således anføres, at en bestemmelse, som kriminaliserer grooming af børn under 15 år, ikke vil kunne favne alle tilfælde af udnyttelse af ulige relationer til seksuelle krænkelser.

4.1.2. Arbejdsgruppens anbefalinger vedrørende indførelse af en selvstændig groomingbestemmelse

4.1.2.1. Et flertal i arbejdsgruppen (Mette Johansen, Melissa Fernandez, Flemming Kjærside, Lene Sigvardt, Charlotte Krarup, Claus Juul, Ask He-sby og Sørine Vesth Rasmussen) finder, at der bør indføres en bestemmelse, der kriminaliserer den proces, hvor en person opbygger en relation til et barn med henblik på at begå digitale eller fysiske seksuelle overgreb mod barnet.

Flertallet er opmærksom på, at det ved udformningen af en bestemmelse om grooming skal sikres, at bestemmelsen alene omfatter utilbørlig kontakt mellem et barn og en person, der er ældre end barnet, og ikke hindrer helt legitime relationer.

Flertallet lægger samtidig vægt på, at der er behov for særskilt at kriminalisere den selvstændige krænkelse, der består i, at gerningspersonen udnytter et barns tillid til at opbygge en relation, som barnet opfatter som venskabelig og loyal, men som gerningspersonen indgår i med det formål at krænke barnet seksuelt.

Flertallet lægger endvidere vægt på, at en sådan kriminalisering, som sender et klart signal om, at groomingforløbet i sig selv er strafværdigt, vil kunne bidrage til at fjerne den følelse af skyld og skam, som børn, der har været udsat for grooming, ofte efterfølgende oplever, fordi de føler sig medansvarlige for, at relationen har udviklet sig.

Flertallet finder derfor, at det ikke er tilstrækkeligt, at en groomingproces efter omstændighederne kan straffes som forsøg på et seksuelt overgreb.

Flertallet er i den forbindelse opmærksom på, at det vil kunne gøres gældende, at risikoen for, at gerningspersonens incitament til at træde tilbage fra den fuldbyrdede forbrydelse vil kunne svækkes ved at indføre en selvstændig groomingbestemmelse med et fremrykket fuldbyrdelesmoment.

Flertallet finder dog, at gerningspersonen fortsat vil have et incitament til ikke at begå et fuldbyrdet seksuelt overgreb, jf. straffelovens § 216, stk. 2, eller § 222, herunder henset til, at straffen for grooming vil skulle være betydeligt lavere end straffen for et fuldbyrdet seksuelt overgreb.

Flertallet bemærker i øvrigt, at domstolene i forbindelse med strafudmålingen vil kunne tage hensyn til, om gerningspersonen af egen drift har afstået fra at begå grovere forbrydelser end grooming. Endvidere vil der kunne gøres brug af muligheden for at meddele tiltalefrafald i groomingtilfælde, hvis en samlet vurdering af sagens konkrete omstændigheder taler derfor, herunder hvis gerningspersonen af egen drift har stoppet groomingen, og der er sikre holdepunkter for at antage, at gerningspersonen ikke fremadrettet vil begå lignende handlinger, f.eks. fordi gerningspersonen har opsøgt og modtager relevant medicinsk eller terapeutisk behandling.

Flertallet er endvidere opmærksom på, at der ved indførelsen af en groomingbestemmelse, som har en lavere strafferamme end f.eks. straffelovens § 222, kan opstå en risiko for, at sagerne vil blive ført efter den nye bestemmelse, som følge af at bevisbyrden for overtrædelse af groomingbestemmelsen kan være lettere at løfte end bevisbyrden for forsøg på et seksuelt overgreb.

Flertallet lægger dog i den forbindelse vægt på, at en særskilt bestemmelse om grooming vil skulle omfatte de sager, hvor der ikke vurderes at være tilstrækkeligt bevis til at kunne dømme for forsøg på en nærmere konkretiseret forbrydelse. Såfremt anklagemyndigheden ud fra det almindelige objektivitetsprincip vurderer, at der vil kunne ske domfældelse for forsøg på et seksuelt overgreb, vil anklagemyndigheden således fortsat skulle nedlægge påstand herom, eventuelt med en subsidiær påstand om, at der dømmes for overtrædelse af groomingbestemmelsen.

4.1.2.2. Et mindretal i arbejdsgruppen (Nicolaj Sivan Holst) finder, at der ikke bør indføres en særskilt groomingbestemmelse.

Mindretallet lægger i den forbindelse vægt på, at grooming allerede i dag er strafbart som forsøg på overtrædelse af straffelovens bestemmelser om seksuelle overgreb mv.

Som anført ovenfor, jf. pkt. 2.15, giver dansk ret mulighed for i meget vidt omfang at straffe forsøgshandlinger. Har en person over 15 år kommunikeret med et barn under 15 år med den hensigt at begå et seksuelt overgreb mod barnet, vil der således allerede tidligt i groomingprocessen kunne være tale om forsøg på et seksuelt overgreb. Det afgørende er, om der er forsæt til at begå et overgreb, hvorfor der allerede fra den første kontakt mellem barnet og gerningspersonen vil kunne straffes for forsøg.

Mindretallet bemærker i forlængelse heraf, at forsøgsbegrebet i såvel svensk som norsk strafferet har et væsentligt smallere anvendelsesområde, hvilket indebærer, at der i disse landes retssystemer har været et andet behov end i dansk ret for selvstændigt at kriminalisere grooming.

Mindretallet finder, at det forhold, at det i forsøgssituationen kan være vanskeligt at løfte bevisbyrden for gerningspersonens forsæt til at begå et nærmere konkretiseret seksuelt overgreb, ikke i sig selv kan begrunde indførelsen af en ny bestemmelse.

Endelig bemærker mindretallet, at det vil kunne være vanskeligt at sondre mellem den strafværdige kontakt, som man ønsker at kriminalisere, og ikke-skadelig kontakt mellem gerningspersonen og et barn.

4.1.3. Arbejdsgruppens anbefalinger vedrørende aldersgrænsen for grooming

4.1.3.1. Et flertal i arbejdsgruppen (Mette Johansen, Melissa Fernandez, Flemming Kjærside, Lene Sigvardt og Charlotte Krarup) finder, at den øvre aldersgrænse for, hvornår en straffelovsbestemmelse om grooming skal kunne finde anvendelse, bør fastsættes til 15 år.

Flertallet lægger i den forbindelse vægt på, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år, og at man i de under pkt. 3 omtalte udenlandske groomingbestemmelser har fastsat en aldersgrænse, som svarer til den seksuelle lavalder i det pågældende land.

Flertallet lægger desuden vægt på, at det er almindeligt forekommende, at 15-17-årige personer opbygger relationer til andre med henblik på ligeværdige og gensidigt ønskede seksuelle forhold, også undertiden med personer over 18 år.

Flertallet bemærker endvidere, at straffelovens § 223 efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse, hvor en person udnytter en ulige magtrelation til at opnå samleje eller andet seksuelt forhold med en person under 18 år. Såfremt man ønsker at styrke beskyttelsen mod udnyttelse af en sådan magtrelation til at krænke en person under 18 år, bør det efter flertallets opfattelse ske ved en ændring af bestemmelsen i straffelovens § 223.

4.1.3.2. Et mindretal blandt flertallet i arbejdsgruppen (Claus Juul, Ask Hejby og Sørine Vesth Rasmussen) finder, at aldersgrænsen for, hvornår en

straffelovsbestemmelse om grooming skal kunne finde anvendelse, bør være 18 år. Mindretallet lægger i den forbindelse vægt på, at der – ud over den beskyttelse der findes i straffelovens § 223 – er et væsentligt hensyn til at beskytte 15-17-årige, som fortsat er under udvikling, mod grooming, uagtet, at disse er seksuelt myndige.

Mindretallet lægger endvidere vægt på, at en groomingbestemmelse bør tage højde for, at den ene part udnytter sin modenhed over for en anden, og at aldersgrænsen derfor bør lægge sig op ad den aldersgrænse, der i øvrigt gælder for, hvornår man anses for at være voksen.

4.1.4. Arbejdsgruppens forslag

Et flertal i arbejdsgruppen (Mette Johansen, Melissa Fernandez, Flemming Kjærside, Lene Sigvardt, Charlotte Krarup, Claus Juul, Ask Hesby og Sørine Vesth Rasmussen) foreslår, at der indføres en ny bestemmelse om grooming i straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser.

Et flertal i arbejdsgruppen (Mette Johansen, Melissa Fernandez, Flemming Kjærside, Lene Sigvardt og Charlotte Krarup) foreslår, at bestemmelsen får følgende ordlyd:

”Den, som systematisk eller ved manipulation under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til et barn under 15 år med forsæt til at udsætte barnet for en seksuel krænkelse, straffes for grooming med bøde eller fængsel indtil 2 år.”

Flertallet finder således, at aldersgrænsen for, hvornår en person kan udsættes for grooming i strid med den foreslåede bestemmelse, bør være 15 år, da den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år.

Et mindretal i arbejdsgruppen (Claus Juul, Ask Hesby og Sørine Vesth Rasmussen) foreslår, at bestemmelsen får følgende ordlyd:

”Den, som systematisk eller ved manipulation under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed opbygger en relation til en person under 18 år med forsæt til at udsætte den pågældende for en seksuel krænkelse, straffes for grooming med bøde eller fængsel indtil 2 år.”

Mindretallet finder, at aldersgrænsen for, hvornår en person kan udsættes for grooming i strid med den foreslåede bestemmelse, bør være 18 år, da der også vurderes at være et væsentligt hensyn til at beskytte personer under 18 år mod grooming.

Dette mindretal tilslutter sig de øvrige bemærkninger vedrørende den af flertallet foreslåede bestemmelse, jf. nedenfor under pkt. 4.1.4.1-4.1.4.6.

4.1.4.1. Det vil efter den foreslåede bestemmelse være en forudsætning for straf, at gerningspersonen opbygger en relation til et barn. Herved forstås, at der etableres en kontakt mellem parterne, som enten kan være personlig, skriftlig eller digital, og som udvikler sig over tid.

Som beskrevet oven for under pkt. 4.1.1.1 vil opbygningen af en relation til barnet typisk foregå i faser, hvor gerningspersonen gradvist forsøger at udvikle relationen, så barnet anser gerningspersonen som en fortrolig og nær ven, og hvor gerningspersonen først senere i forløbet introducerer det seksuelle tema i relationen.

Det forudsættes, at der som udgangspunkt skal være tale om flere tilfælde af kontakt mellem gerningspersonen og barnet, for at bestemmelsen kan finde anvendelse. Enkeltstående tilfælde af kontakt med seksuelt indhold vil dog efter omstændighederne i stedet kunne være omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser.

Det er ikke afgørende for anvendelsen af den foreslåede bestemmelse, om gerningspersonen har taget initiativ til alle tilfælde af kontakt mellem parterne. Der kan således være tale om flere på hinanden følgende henvendelser fra barnet til gerningspersonen, som fortsat vil være omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde. Barnets hensigter med kontakten er uden betydning for, om gerningsindholdet er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse sigter således på tilfælde, hvor gerningspersonen er ansvarlig for, at relationen mellem parterne udvikler sig i seksuel retning, også selv om det måtte være barnet, der har taget initiativ til at stille gerningspersonen spørgsmål med seksuelt indhold.

4.1.4.2. Det er en betingelse, at opbygningen af relationen sker systematisk eller ved manipulation af barnet. Herved forstås, at gerningspersonen f.eks. kontakter flere børn efter samme systematiske modus og/eller opbygger kontakten under falske forudsætninger for på denne måde at udnytte barnets tillid til at opbygge en relation, som barnet opfatter som venskabelig og loyal, men som gerningspersonen indgår i med det formål at krænke barnet seksuelt.

Et eksempel på manipulation vil kunne være, at gerningspersonen foregiver at være et barn på alder med det barn, der kommunikeres med, herunder ved direkte at omtale sin alder eller ved f.eks. at ændre sit sprogbrug for derved at kunne skabe en illusion hos barnet om, at de to er jævnaldrende.

Det vil endvidere kunne være udtryk for manipulation, hvis gerningspersonen indleder en tilsyneladende uskyldig relation for at overbevise barnet om, at de to har en fortrolig relation, som barnet frivilligt er indgået i, og sidenhen introducerer det seksuelle tema.

4.1.4.3. Det er desuden en betingelse for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at opbygningen af relationen er sket under udnyttelse af en på alder og erfaring beroende overlegenhed. Herved skal forstås, at bestemmelsen alene finder anvendelse på tilfælde, hvor gerningspersonen er ældre end forurettede. Hvis parterne står hinanden nær i alder, erfaring og udvikling, vil det efter omstændighederne kunne udelukke strafansvar.

Bestemmelsens anvendelse udelukkes ikke af, at forurettede tidligere har haft samleje eller andre former for seksuelt forhold til andre. Det er endvidere uden betydning for bestemmelsens anvendelse, om det er forurettede, der har taget initiativ til kontakten.

4.1.4.4. Det er endvidere en forudsætning for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at gerningspersonen har haft forsæt til at udsætte barnet for en seksuel krænkelse. I forhold til straffelovens almindelige forsøgsregler indebærer bestemmelsen, at der ses bort fra kravet til forsættets konkretisering. Det vil dermed være afgørende for bestemmelsens anvendelse, at det kan konstateres, at gerningspersonen havde forsæt til at begå en handling, som er strafbar efter en eller flere bestemmelser i straffelovens 24. kapitel om seksualforbrydelser. Det vil derimod ikke være afgørende, om det på tidspunktet, hvor relationen blev opbygget, var klart, hvilken bestemmelse i straffelovens kapitel 24 gerningspersonen havde forsæt til at overtræde.

Hvorvidt der foreligger fornødent forsæt, må afgøres ud fra de konkrete omstændigheder i sagen, herunder om gerningspersonen f.eks. har sendt besked til barnet med seksuelt indhold eller udtrykt et generelt ønske om på et tidspunkt at mødes fysisk eller virtuelt med barnet.

Det vil i den forbindelse kunne indgå i vurderingen, om der i gerningspersonens sprogbrug kan udledes seksuelle temaer, uden at det dermed kan konkretiseres, hvad han eller hun ønsker, at barnet skal foretage sig. Det vil

efter omstændighederne også kunne indgå, om gerningspersonen har kontaktet flere børn på samme måde, evt. tidligere har begået overgreb mod et barn, eller har billeder med seksuelt indhold af børn på sine digitale enheder. Det vil endvidere kunne indgå i vurderingen, om gerningspersonen har foreslået, at barnet ikke må fortælle sine forældre eller andre om parternes relation.

Det er en betingelse for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at gerningspersonens forsæt på sigt var at krænke barnet. Heri ligger et krav om, at gerningspersonens formål med opbygningen af relationen var at begå overgrebet. Et formål om at begå et seksuelt overgreb mod barnet kan også opstå undervejs i relationen.

4.1.4.5. Den foreslåede groomingbestemmelse tilsigter at ramme tilfælde, hvor der ikke kan føres bevis for forsøg på et konkret seksuelt overgreb.

Tilfælde, der i dag kan straffes som forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 2, eller § 222, herunder begge jf. § 225, vil således også fremover skulle straffes efter de pågældende bestemmelser. Har gerningspersonen f.eks. foreslået et konkret møde med barnet, og fremgår det tydeligt af korrespondancen, at gerningspersonen har til hensigt at have samleje med barnet, vil der, hvis det sker som følge af en groomingproces, efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens § 222 eller § 216, stk. 2, jf. § 21 samt den foreslåede groomingbestemmelse i sammenstød.

Det ligger i groomingens natur, at der sker en manipulation af barnet, hvorfor barnet ikke nødvendigvis selv vil være klar over, at det udsættes for en krænkelse før potentielt længe efter, den har stået på. Der vil således kunne være tilfælde, hvor barnet ikke selv føler, at det har været udsat for en krænkelse. Dette er imidlertid ikke til hinder for straf efter den foreslåede bestemmelse.

4.1.4.6. Arbejdsgruppens flertal finder, at bestemmelsens strafferamme og –niveau bør afspejle, at seksualforbrydelser hører til blandt nogle af de mest alvorlige forbrydelser, og at der er et særligt beskyttelseshensyn, når sådanne forbrydelser begås mod børn. Samtidig bør strafferammen være lavere end strafferammen for en fuldbyrdet seksualforbrydelse mod et barn. Arbejdsgruppen foreslår på den baggrund en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år.

Det forudsættes, at straffen for førstegangstilfælde af overtrædelse af den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt bør udmåles til omkring 30 dages ubetinget fængsel. Der vil ved straffens udmåling bl.a. skulle lægges vægt på karakteren, omfanget og varigheden af den krænkende adfærd.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Domstolene vil undtagelsesvist, hvis gerningspersonens forhold tilsiger dette, kunne fravige udgangspunktet om, at der skal udmåles en ubetinget fængselsstraf, og i stedet fastsætte en betinget dom, eventuelt med vilkår om f.eks. sexologisk behandling, jf. reglerne om betinget fængsel i straffelovens kapitel 7.

4.2. Straffelovens § 223, stk. 1

4.2.1. Arbejdsgruppens overvejelser

4.2.1.1. Bestemmelsen i straffelovens § 223 har til formål at beskytte bl.a. elever mod, at en lærer misbruger det over- og underordningsforhold, der er mellem parterne til at opnå et seksuelt forhold. Bestemmelsen omfatter som nævnt samleje og, jf. straffelovens § 225, også andet seksuelt forhold end samleje, men ikke blufærdighedskrænkelse.

I sagen, som blev afgjort ved Vestre Landsrets dom af 31. marts 2021, trykt i TfK 2021.623 (gengivet ovenfor under pkt. 2.8.2.1) var der tale om en intim relation mellem en lærer og en elev, men der var ikke tale om samleje eller andet seksuelt forhold mellem parterne. På den baggrund kunne der ikke rejses tiltale efter straffelovens § 223, hvorfor spørgsmålet for retten var, om den tiltalte havde gjort sig skyldig i straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse.

Med afgørelsen af 31. marts 2021 har Vestre Landsret lagt til grund, at forurettede var i stand til at afgive et gyldigt samtykke til tiltaltes adfærd. Det anføres i dommens begrundelse, at forurettedes alder ikke kunne medføre et andet resultat. Dette kan læses således, at landsretten bl.a. har lagt vægt på, at forurettede var over 15 år på daværende tidspunkt, hvorfor hendes samtykke havde diskulperende virkning.

Der ses ikke herudover at foreligge nyere praksis vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt personer mellem 15 og 18 år med diskulperende virkning kan samtykke til blufærdighedskrænkende handlinger begået af den pågældendes sted- eller plejeforældre eller personer, som har den unge betroet til undervisning eller opdragelse.

Det må på den baggrund lægges til grund, at en person, der er mellem 15 og 18 år, efter gældende ret kan give gyldigt samtykke til adfærd omfattet af straffelovens § 232 med diskulperende virkning, hvis den unge er betroet gerningspersonen til undervisning.

4.2.1.2. Efter straffeloven er samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med et barn under 15 år per definition strafbart. Det gælder uanset, om barnet er indforstået med den seksuelle akt. Samleje eller andet seksuelt forhold end samleje er i udgangspunktet lovligt, hvis begge parter er over 15 år og samtykker heri.

Der gælder imidlertid en særregel i straffelovens § 223, stk. 1, hvorefter samleje eller andet seksuelt forhold end samleje med personer under 18 år er strafbart, uanset om den pågældende samtykker.

Med straffelovens § 223, stk. 1, er der indført en særlig beskyttelse af personer under 18 år mod seksuelle overgreb begået af bl.a. sted- eller plejeforældre, skolelærere mv. Det skyldes bl.a., at den unge kan være særligt sårbar over for personer, der har en sådan opdragende funktion for dem, og derfor kan den voksne have en særlig adgang til at påvirke den unge i seksuel retning.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at risikoen for, at den unge udsættes for handlinger, som er omfattet af straffelovens § 232, er den samme, som risikoen for at gerningspersonen udnytter sin position til samleje eller anden seksuel omgang end samleje med den unge.

På den baggrund er det arbejdsgruppens opfattelse, at lovgivningen bør ændres, således at straffelovens § 223, stk. 1, udvides til også at omfatte blufærdighedskrænkelse.

Arbejdsgruppen er opmærksom på, at straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse fungerer som en form for generalklausul, som har til formål at omfatte tilfælde af seksuelle krænkelse, som ikke vil være omfattet af andre bestemmelser i straffelovens kapitel 24. En henvisning til blufærdig-

hedskrænkelser i straffelovens § 223, stk. 1, vil derfor indebære, at barren for, hvad der er strafbar adfærd efter bestemmelsen vil blive sat relativt lavt.

Som nævnt ovenfor, jf. pkt. 2.8.2, er det hovedreglen, at et barn under 15 år ikke gyldigt kan samtykke til blufærdighedskrænkelser, medmindre domstolene konkret vurderer, at der er samtykket til en adfærd, som 13-14-årige normalt praktiserer. Begår f.eks. en plejeforælder adfærd omfattet af § 232 mod et 14-årigt plejebarn vil det næppe resultere i straffrihed for den voksne. Problematikken opstår derfor primært i forhold til de 15-17-årige.

Arbejdsgruppen er i den forbindelse opmærksom på, at det ved en ændring af straffelovens regler om seksualforbrydelser skal sikres, at bestemmelserne alene omfatter tilfælde af utilbørlig adfærd, og dermed ikke hindrer seksuelle forhold mellem to jævnbyrdige personer.

Det er imidlertid arbejdsgruppens opfattelse, at straffelovens § 223, stk. 1, er udtryk for, at der i relationer mellem f.eks. plejeforældre og -børn, skolelærere og elever o.l. per definition er ulighed i magtforholdet. Det betyder efter arbejdsgruppens opfattelse også, at en person under 18 år, som er i en sådan ulige relation til en anden, ikke bør kunne samtykke til handlinger omfattet af straffelovens § 232 med diskulperende virkning.

Det er derfor arbejdsgruppens opfattelse, at blufærdighedskrænkelser bør tilføjes til straffelovens § 223, stk. 1.

4.2.2. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen foreslår, at blufærdighedskrænkelser tilføjes til straffelovens § 223, stk. 1. Bestemmelsens ordlyd bliver herefter:

”Den, som har samleje med eller ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden hos en person under 18 år, der er den skyldiges stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, straffes med fængsel indtil 4 år.”

Med den foreslåede ændring, lægges der op til, at anvendelsesområdet for bestemmelsen udvides til også at omfatte blufærdighedskrænkelser. Der lægges med ændringen op til, at adfærd, der udgør en overtrædelse af straffelovens § 232, fremover vil skulle straffes efter § 223, stk. 1, hvis gerningspersonens og forurettedes relation er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde.

Den foreslåede ændring indebærer, at en person under 18 år ikke vil kunne give diskulperende samtykke til adfærden, hvis gerningspersonen er den pågældendes sted- eller plejeforælder, eller hvis forurettede er betroet gerningspersonen til undervisning eller opdragelse. Strafansvaret vil være uafhængigt af, hvordan forurettede forholder sig til de pågældende handlinger. Det vil således f.eks. ikke have betydning for strafansvaret, hvis den blufærdighedskrænkende adfærd sker på den unges opfordring.

Personkredsen vil være den samme som den, der i dag er omfattet af straffelovens § 223, stk. 1. Det betyder, at en plejeforælder, skolelærer, håndboldtræner mv., som fremsender sms-beskeder med seksuelt indhold til en elev, der ikke er fyldt 18 år, vil kunne ifalde strafansvar efter § 223, stk. 1. Det samme vil gøre sig gældende for andre handlinger omfattet af § 232, f.eks. berøringer, der ikke er omfattet af straffelovens § 225 om andet seksuelt forhold end samleje, eller blottelse af kønsorganer o.l.

Er der tale om blufærdighedskrænkelse, vil anvendelse af bestemmelsen i § 223, stk. 1, være betinget af, at handlingen har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovhed. Hvorvidt der er tale om en strafbar blufærdighedskrænkelse i bestemmelsens forstand, beror på de nærmere omstændigheder, herunder karakteren af forholdet mellem de involverede personer.

I bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse vil kunne anføres eksempler på adfærd, der vil kunne være omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde, herunder berøring af forurettedes bryster eller kønsdele eller brug af seksualiserede ord, der indikerer, at man ønsker samleje eller samlejelignende forhold med forurettede, i det omfang tilfældet ikke omfattes af en anden bestemmelse i straffelovens kapitel 24.

Som eksempel på adfærd, der i almindelighed vil falde uden for anvendelsesområdet kan i bemærkningerne nævnes en sted- eller plejeforælders omfavelse og kys af et sted- eller plejebarn, hvis omstændighederne i øvrigt taler for, at adfærden er et udtryk for almindelig omsorg for barnet eller den unge. Hvorvidt dette er tilfældet vil afhænge af omstændighederne ved adfærden, herunder om parterne i øvrigt har et nært følelsesmæssigt forhold til hinanden. Det samme gælder situationer, hvor en sted- eller plejeforælder viser sig afklædt foran sted- eller plejebarnet.

Er der omvendt tale om mere distancerede relationer, som f.eks. mellem en lærer og elev, vil et kys formentlig efter omstændighederne ofte kunne være omfattet af bestemmelsen. Der kan dog også være tale om berettiget adfærd,

som f.eks. afklædning i forbindelse med en idrætstime, som ikke vil kunne karakteriseres som grov adfærd med seksuelle undertoner.

Der lægges med forslaget op til, at overtrædelse af § 223, stk. 1, ved blufærdighedskrænkelser, vil få den samme strafferamme, som i dag gælder for § 223, stk. 1, altså fængsel indtil 4 år. Henset til alvoren af blufærdighedskrænkende adfærd sammenlignet med samleje eller anden seksuel omgang end samleje, finder arbejdsgruppen, at straffniveauet bør være lavere, hvis der er tale om blufærdighedskrænkelser, end hvis der er tale om samleje eller andet seksuelt forhold end samleje.

4.3. Sextortion

4.3.1. Arbejdsgruppens overvejelser

4.3.1.1. Arbejdsgruppen har til brug for overvejelserne defineret 'sextortion' som det forhold, at en person truer en anden person med, at nøgenbilleder eller billeder af seksuel karakter offentliggøres, hvis ikke vedkommende betaler penge eller eksempelvis optræder i yderligere seksuelle scener, herunder f.eks. deltager i samleje med gerningspersonen.

Sextortion har bl.a. været omtalt i medierne i forbindelse med et større sagskompleks om en mand, der den 9. december 2020 af Retten i Esbjerg blev idømt 6 års fængsel for seksuelle krænkelse af 169 kvinder og piger ned til 11 år⁷.

Den pågældende blev dømt for bl.a. overtrædelse af straffelovens dagældende § 216, stk. 1, nr. 2, jf. § 225, ved i en række forhold at have formået de forurettede til at indføre genstande i kønsdelen og fremsende videoer heraf til tiltalte under trussel om, at nøgenbilleder, som de forurettede tidligere havde sendt til tiltalte, ville blive offentliggjort. I ét forhold blev tiltalte desuden dømt for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1 og nr. 2, jf. til dels § 225, da han under trusler om at offentliggøre bl.a. nøgenbilleder tiltvang sig samleje og andet seksuelt forhold med forurettede. Den tiltalte blev endvidere i en række forhold dømt for ulovlig tvang, jf. § 260, stk. 1, nr. 1, hvor tiltalte havde truet med at offentliggøre nøgenbilleder af de forurettede, hvis de ikke fremsendte mere grænseoverskridende materiale. I en række forhold blev tiltalte desuden dømt for forsøg på overtrædelse af hhv. § 216, stk. 1, nr. 1, jf. § 225, og § 260, stk. 1, nr. 1, da de forurettede undlod at fremsende yderligere materiale til ham. Videre blev tiltalte dømt for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, og 2, ved at have besiddet de pågæl-

⁷ <https://www.dr.dk/nyheder/webfeature/jeg-var-jo-hans-slave>

dende billeder af personer under 18 år. Tiltalte blev desuden dømt for overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, da hans chatbeskeder til de forurettede var egnede til at krænke de forurettedes blufærdighed. Tiltalte blev endelig dømt for vidnetrusler samt en række overtrædelser af databeskyttelsesforordningen⁸.

Arbejdsgruppen bemærker, at i tilfælde af at en gerningsperson har tvunget forurettede til samleje eller andet seksuelt forhold med gerningspersonen, vil gerningspersonen kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, herunder jf. § 225. Det er ikke i det tilfælde afgørende, hvordan gerningspersonen har tiltvunget sig samlejet, hvis forurettede ikke har afgivet gyldigt samtykke hertil. Dermed vil bestemmelsen efter omstændighederne kunne finde anvendelse, hvis gerningspersonen får forurettede til at deltage i samleje eller andet seksuelt forhold under trussel om udbredelse eller videredeling af billeder.

Gerningspersonen vil desuden, allerede før forurettede eventuelt har indvilget i samleje eller andet seksuelt forhold for at undgå deling af billederne, efter omstændighederne kunne straffes for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, evt. jf. § 225, jf. § 21.

Som beskrevet ovenfor er det ved Retten i Esbjergs dom af 9. december 2020 lagt til grund, at der i tilfælde, hvor en person tvinges til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 216, jf. § 225.

I forarbejderne til straffelovens § 225, jf. betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 438, er det imidlertid forudsat, at indføring af genstande i eller stimulering af egne kønsdele under tvang ikke er omfattet af denne bestemmelse, der forudsætter fysisk kontakt mellem to personer, og at sådanne forhold derfor i stedet er at anse for blufærdighedskrænkelser, jf. straffelovens § 232.

Gerningspersonen vil således i stedet efter omstændighederne kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 260 om ulovlig tvang sammen med straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser i tilfælde af, at gerningspersonen har tvunget forurettede til at foretage seksuelle handlinger på sig selv. Det vil f.eks. kunne være relevant i sextortion-tilfælde, hvis forurettede tvin-

⁸ Resumé af dommen på rettens hjemmeside: [Retten i Esbjerg - 6 års fængsel for ulovlig tvang og seksuelle krænkelser \(domstol.dk\)](https://www.domstol.dk/retten-i-esbjerg-6-ars-faengsel-for-ulovlig-tvang-og-seksuelle-krænkelser)

ges til at fotografere eller filme sådanne handlinger og fremsende materialet til gerningspersonen.

Benytter gerningspersonen i stedet billederne som afpresning for at opnå uberettiget vinding, f.eks. for at få betaling fra forurettede, vil forholdet efter omstændighederne kunne være omfattet af straffelovens § 281.

Gerningspersonen vil desuden kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 264 a, hvis der f.eks. er tale om et liveovergreb, som gerningspersonen videooptager.

Er der tale om en forurettet under 18 år, vil besiddelse af videomateriale eller billeder desuden kunne straffes efter straffelovens § 235, stk. 2. Er forurettede over 18 år, vil videregivelse eller udbredelse af materialet i stedet kunne straffes efter straffelovens § 264 d.

4.3.1.2. Arbejdsgruppen bemærker, at spørgsmålet om, hvordan sådanne sager skal bedømmes, er en relativt ny problemstilling, som i dag er mere relevant, end den var ved revisionen af straffeloven i 2013. Digitale overgreb har ikke i sig selv været en faktor, da man på baggrund af Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser reviderede straffelovens § 225 og de øvrige bestemmelser om seksualforbrydelser, men antallet af sager, hvor en gerningsperson får en forurettet til at udføre seksuelle handlinger på sig selv er blevet langt hyppigere forekommende i takt med den digitale udvikling.

På baggrund af det ovenstående er det arbejdsgruppens vurdering, at sextortion i dag er strafbart efter navnlig straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser, samt bestemmelserne om hhv. tvang og afpresning.

Arbejdsgruppen noterer sig imidlertid, at der i visse sager, hvor en person tvinges til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, f.eks. ved at gerningspersonen instruerer forurettede heri gennem videochat, er dømt for overtrædelse af straffelovens § 216 eller § 222, jf. § 225, mens der i andre sager er dømt for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 260. Sager om sextortion er ofte kendetegnet ved, at gerningspersonen findes skyldig i en lang række forhold, jf. bl.a. den ovennævnte TfK 2013.209 V. Det er på den baggrund vanskeligt at sige noget generelt om straffniveauet for et enkeltstående tilfælde af sextortion, herunder hvilken betydning det har for strafudmålingen, om et forhold er pådømt efter hhv. § 216 eller § 222, jf. § 225, eller efter §§ 232 og 260.

Uanset dette finder arbejdsgruppen, at der bør være en ensartet tilgang til, om tilfælde, hvor forurettede tvinges til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, straffes efter § 232 sammen med § 260 eller efter § 216 eller § 222, jf. § 225.

4.3.1.3. Arbejdsgruppen har på den baggrund overvejet, om det forhold, at gerningspersonen tvinger forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, mest hensigtsmæssigt henføres under straffelovens § 232 sammen med § 260 (blufærdighedskrænkelse i forbindelse med tvang), eller § 216 eller § 222, jf. § 225 (andet seksuelt forhold end samleje).

Arbejdsgruppen finder, at der med den teknologiske udvikling er sket en væsentlig ændring i, hvordan særligt børn og unge opbygger og udvikler relationer. Det betyder samtidig, at seksuelle krænkelser har ændret karakter i takt med denne udvikling. Det er derfor et relativt nyt problem, at særligt unge mennesker tvinges til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, undertiden under trussel om, at gerningspersonen ellers vil offentliggøre billeder af privat karakter.

Sådanne sager vurderes at være langt hyppigere forekommende i dag, end i 2012, da Straffelovrådet første gang udtalte sig om spørgsmålet, jf. ovenfor under pkt. 2.2.

Arbejdsgruppen har i den forbindelse noteret sig, at et enigt Straffelovråd i betænkning nr. 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse har anført, at den teknologiske udvikling må give anledning til overvejelser om, hvorvidt straffelovens § 232 sammen med straffelovens § 260 yder et tilstrækkeligt strafferetligt værn mod tilfælde, hvor en person tvinger en anden til at udføre seksuelle handlinger med sig selv, og – hvis det ikke er tilfældet – om straffelovens § 225 bør ændres, således at sådanne forhold straffes efter denne bestemmelse.

Arbejdsgruppen er enig med Straffelovrådet i, at det kan synes som en urimelig forskel, hvis de samme seksuelle handlinger, som en forurettet ufri-villigt udsættes for, f.eks. gennem ulovlig tvang, bedømmes som medvirken til voldtægt, hvis det foregår mellem to forurettede, der begge tvinges til at deltage, mens det alene bedømmes som blufærdighedskrænkelse, hvis én forurettet tvinges til at gøre handlingerne mod sig selv.

Arbejdsgruppen finder, at et forhold som ovenstående bør henføres under straffelovens bestemmelser om andet seksuelt forhold end samleje, frem for under straffelovens bestemmelse om blufærdighedskrænkelser.

Arbejdsgruppen lægger i den forbindelse bl.a. vægt på, at det i højere grad vil sende et signal om overgrebets alvor, hvis det henføres under bestemmelserne om andet seksuelt forhold end samleje, og på at det i dag vil være omfattet af straffelovens § 225, hvis gerningspersonen f.eks. har indført en genstand i forurettedes kønsdel eller endetarm.

Arbejdsgruppen noterer sig endvidere, at man i norsk strafferet sidestiller handlinger, som forurettede tvinges til at udføre på sig selv, med seksuelle overgreb, som udføres af gerningspersonen, ligesom man i forarbejderne til den norske bestemmelse har anført, at der ligger en særlig krænkelse for forurettede i, at denne tvinges til selv at udføre de pågældende handlinger.

Arbejdsgruppen finder, at der – bl.a. i lyset af den teknologiske udvikling – er behov for i straffelovens § 225 at angive, at tilfælde, hvor gerningspersonen formår forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv, vil skulle bedømmes som et seksuelt overgreb på samme måde som overgreb, som udføres fysisk af en anden person.

En sådan ændring af straffelovens § 225 vil indebære, at tilfælde, hvor forurettede under samme omstændigheder, som i bestemmelserne i §§ 216-224, udfører seksuelle handlinger på sig selv, under visse omstændigheder vil kunne straffes efter den relevante bestemmelse, jf. § 225.

Det vil dermed være strafbart, hvis gerningspersonen formår forurettede til at udføre en seksuel handling på sig selv under de omstændigheder, hvorefter et seksuelt overgreb i øvrigt vil være strafbart efter straffelovens §§ 216-224.

Formår gerningspersonen at få et barn under 15 år til at udføre en seksuel handling på sig selv, vil forholdet således kunne straffes efter straffelovens § 222, jf. § 225. Det vil være tilfældet, uanset om barnet har samtykket i handlingen. Det samme vil gøre sig gældende, hvis forholdet er omfattet af bestemmelserne i straffelovens § 216, stk. 2, eller §§ 218-224, idet overtrædelse af disse bestemmelser er strafbart, uanset om den forurettede har samtykket heri.

Er der tale om en person over 15 år, som gerningspersonen har formået til at udføre handlinger på sig selv, og som derfor ikke har samtykket i handlingerne, vil forholdet efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 225. Som ved forhold, der i øvrigt er omfattet af straffelovens § 216, stk. 1, vil det skulle bevises, at gerningspersonen havde forsæt med hensyn til, at der ikke var givet det fornødne samtykke. Arbejdsgruppen er i den forbindelse opmærksom på, at det vil kunne være vanskeligt at løfte bevisbyrden for gerningspersonens forsæt til det manglende samtykke i tilfælde, hvor en forurettet, der er over den seksuelle lavalder, har udført en seksuel handling på sig selv, hvis der ikke er fremsat trusler e.l. fra gerningspersonen.

Kerneområdet for den foreslåede ændring af § 225 vil således være handlinger, der i dag er strafbare efter straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser i kombination med bestemmelserne om hhv. tvang og afpresning, jf. nedenfor under pkt. 4.3.2 om anvendelsen af samtykkebegrebet i relation til den foreslåede ændring.

Arbejdsgruppen er desuden opmærksom på, at definitionen af ”andet seksuelt forhold end samleje” i straffelovens § 225 i høj grad er fastlagt gennem praksis, jf. gennemgangen under pkt. 2.5. Det er ikke hensigten at ændre definitionerne af handlinger omfattet af bestemmelsen, udover at det fremover skal være omfattet af § 225, hvis forurettede udfører dem på sig selv. Det vil i bemærkningerne kunne tilkendegives, at der ved ”seksuelle handlinger” forstås handlinger, som, hvis de blev begået af gerningspersonen, efter gældende ret ville være strafbare efter §§ 216-224, jf. § 225. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis gerningspersonen formår forurettede til at indføre fingre eller genstande i kønsdel eller endetarm, eller til at stimulere nøgne udvendige kønsdele. Modsat finder arbejdsgruppen, at tilfælde, hvor gerningspersonen f.eks. formår forurettede til at optræde nøgen eller at berøre egne bryster, fortsat vil skulle være omfattet af straffelovens § 232 og eventuelt § 260.

4.3.1.4. Arbejdsgruppen har endvidere overvejet, hvordan straffen for en overtrædelse af straffelovens § 216-224, jf. § 225, vil skulle udmåles, hvis der er tale om en situation, hvori gerningspersonen har formået forurettede til at udføre en seksuel handling på sig selv, sammenlignet med situationer, hvor gerningspersonen udfører den pågældende handling på forurettede.

På den ene side kan det anføres, at det for forurettede kan være en mindre ubehagelig situation, hvis denne selv udfører de pågældende handlinger, end

hvis en anden person udførte dem. Er gerningspersonen ikke i samme fysiske rum som forurettede, kan betragtningen således være, at forurettede selv har mulighed for at stoppe den pågældende handling, f.eks. ved at slukke for videochatten. Den samme mulighed har den forurettede ikke, hvis der er tale om et overgreb, som fysisk begås af gerningspersonen.

På den anden side kan det anføres, at det afgørende for strafværdigheden af et overgreb er den latente trussel eller konsekvens, som forurettede er bange for, hvis denne ikke indvilliger i de pågældende handlinger. Dette kan være det samme, uanset om gerningspersonen udfører overgrebet eller får forurettede til selv at gøre det. Det kan tale for, at straffen for at formå forurettede til at udføre de pågældende handlinger skal udmåles på samme måde, som hvis gerningspersonen havde udført dem på forurettede.

Videre kan det anføres, herunder henset til den norske justitskomité's bemærkninger, jf. ovenfor under pkt. 3.1.1, at det i nogle tilfælde kan opleves mere traumatiserende for forurettede, hvis denne har udført de pågældende handlinger på sig selv, end hvis de blev udført af en anden person. Det skyldes, at der for forurettede kan være en særlig skam og ydmygelse forbundet med, at det er forurettede selv, der har udført handlingerne.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der – som med andre typer af seksualforbrydelser – vil være så stor variation i de konkrete sager, at det ikke er muligt på forhånd at anvise et nøjagtigt straffniveau. Strafniveauet vil således skulle basere sig på den konkrete sags omstændigheder, herunder relationen mellem forurettede og gerningspersonen og alvoren af de handlinger, gerningspersonen har formået forurettede til at udføre. Efter arbejdsgruppens opfattelse vil det forhold, at forurettede selv har udført den pågældende handling, dog ikke i sig selv kunne begrunde en lavere strafudmåling end i tilfælde, hvor gerningspersonen har udført handlingerne på forurettede.

4.3.2. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen foreslår, at straffelovens § 225 ændres, så det klart kommer til at fremgå af bestemmelsen, at den også omfatter tilfælde, hvor gerningspersonen formår den forurettede til at udføre seksuelle handlinger på sig selv. Bestemmelsen vil herefter have følgende ordlyd:

”§ 225. Bestemmelserne i §§ 216-224 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, herunder hvor gerningspersonen formår forurettede til at udføre sådanne seksuelle handlinger på sig selv.”

Forslaget indebærer, at de handlinger, der efter gældende praksis er omfattet af § 225, hvis gerningspersonen eller andre udfører dem på den forurettede, under visse omstændigheder også skal være omfattet af bestemmelsen, hvis forurettede udfører handlingerne på sig selv. Der er ikke i øvrigt tilsigtet ændringer af anvendelsesområdet for straffelovens § 225.

Som et eksempel på tilfælde, der efter omstændighederne fremover vil kunne være omfattet af § 225, kan nævnes, at gerningspersonen, f.eks. under trussel om at udbrede nøgenbilleder af forurettede, formår forurettede til at indføre fingre eller genstande i egen kønsdel eller endetarm.

Bestemmelsen vil finde anvendelse, uanset om gerningspersonen befinder sig i samme fysiske rum som forurettede eller f.eks. instruerer forurettede i at udføre de pågældende handlinger via videochat.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at gerningspersonen har formået den forurettede til at udføre en handling omfattet af straffelovens §§ 216-224 på sig selv. Betingelsen skal ses i sammenhæng med de almindelige krav til gerningsindholdet i straffelovens §§ 216-224, der tillige vil skulle være opfyldt. Kravene til gerningspersonens handlinger vil endvidere afhænge af gerningsindholdet i den bestemmelse, der henvises til, jf. nedenfor.

Betingelsen om, at gerningspersonen skal formå forurettede til at udføre den pågældende handling har til formål at udelukke tilfælde, hvor forurettede på eget initiativ uden nogen form for direkte eller indirekte påvirkning fra en anden person udfører den seksuelle handling på sig selv i overværelse af den anden person. Med betingelsen understreges det således, at der skal være en vis kausalitet mellem gerningspersonens involvering og de handlinger, som den forurettede udfører.

Kravet om, at gerningspersonen har formået den forurettede til at udføre den pågældende handling på sig selv, vil efter omstændighederne kunne være opfyldt, hvis gerningsindholdet i straffelovens § 216, stk. 1, er opfyldt. Har forurettede ikke samtykket i forholdet, vil handlinger, som forurettede udfører på sig selv, således kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 225. Om der er samtykket i handlingen beror på, om personen udfører handlingen af egen fri vilje. Det er retten, som efter en samlet vurdering af alle sagens omstændigheder, vil skulle afgøre, om der foreligger et samtykke i det konkrete tilfælde.

Der vil ikke kunne foreligge et gyldigt samtykke i de tilfælde, hvor gerningspersonen ved trussel om vold eller ved ulovlig tvang tvinger forurettede til at udføre den pågældende handling. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis gerningspersonen truer med at offentliggøre nøgenbilleder af forurettede, hvis ikke denne udfører de pågældende handlinger.

I modsætning til overtrædelser af straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 225, der foretages af gerningspersonen ved fysiske handlinger, stilles der imidlertid krav om en vis aktivitet fra forurettede, som skal udføre handlingerne på sig selv. Situationer, hvor forurettede udviser passivitet ud fra en ubevidst frygtbetinget tilstand, og situationer, hvor forurettede er ude af stand til at handle, f.eks. på grund af søvn eller alkoholpåvirkning, der i dag kan være omfattet af straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 225, vil i sagens natur medføre, at forurettede ikke er i stand til at udføre handlingerne omfattet af det foreslåede andet led i straffelovens § 225.

Dette medfører, at der vil skulle foreligge eksempelvis tvang, trusler, afpresning eller øvrige omstændigheder, der indikerer, at der ikke foreligger et gyldigt samtykke – enten forud for eller i forbindelse med episoden – for at henføre handlinger, som forurettede har udført på sig selv, til straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 225. Hvis forurettede f.eks. indledningsvis afviser at udføre de pågældende handlinger på sig selv, men efterfølgende indvilliger, og der ikke kan føres bevis for intimiderende omstændigheder før eller under episoden, vil der således ikke foreligge forsæt hos gerningspersonen til, at handlingerne måtte være udført uden forurettedes samtykke.

Bestemmelserne i straffelovens §§ 218 (udnyttelse af en persons sindssygdом eller mentale retardering), 220 (groft misbrug af en persons arbejdsmæssige, økonomiske, behandlings- eller plejemæssige afhængighed), 221 (tilsnigelse), og 224 (prostitution af en person under 18 år) forudsætter efter deres indhold, at gerningspersonen har haft en aktiv rolle ift. at få den forurettede til at udføre en seksuel handling, og der vil således ikke i disse tilfælde være behov for selvstændigt at føre bevis for, at gerningspersonen formåede forurettede til at udføre den pågældende handling, hvis betingelserne for at dømme efter de pågældende bestemmelser i øvrigt er opfyldt.

Betingelsen om, at gerningspersonen skal have formået den forurettede til at udføre den seksuelle handling vil derimod kunne få en selvstændig betydning i forhold til straffelovens § 216, stk. 2 (samleje med et barn under 12 hhv. 15 år), §§ 219 (samleje med personer, der er i gerningspersonens varetægt), 222 (samleje med et barn under 15 år) og 223 (samleje med en person

under 18 år, der er betroet gerningspersonen til opdragelse eller undervisning).

Det skyldes, at de nævnte bestemmelser alle indeholder et absolut forbud mod seksuelle forhold. Det er således efter bestemmelserne ikke afgørende, om den forurettede har samtykket, ligesom det er uden betydning for ansvarsbedømmelsen, hvilken part der har taget initiativet.

Betingelsen i straffelovens § 225 om, at gerningspersonen skal have formået forurettede til den pågældende handling vil i relation til disse bestemmelser betyde, at der i forhold til sådanne sager vil skulle føres bevis for, at gerningspersonen formåede den forurettede til at foretage den seksuelle handling på sig selv, og at gerningspersonen havde forsæt hertil.

Henset til at de nævnte bestemmelser indeholder et absolut forbud mod seksuelle relationer, finder arbejdsgruppen, at grænsen for, hvilke krav der skal stilles til gerningspersonens involvering, skal være ganske lav. Det bør efter arbejdsgruppens opfattelse ikke være en forudsætning, at det er gerningspersonen, der har taget initiativ til den seksuelle handling, og det vil således efter omstændighederne f.eks. kunne være tilstrækkeligt, at gerningspersonen har opfordret den forurettede til at fortsætte en seksuel handling, som den forurettede selv har initieret.

En situation hvor gerningspersonen f.eks. ved grooming eller andre former for manipulation har formået et barn under 15 år eller en person under 18 år i en lærer/elevrelation til at udføre en seksuel handling på sig selv vil således være omfattet af de nævnte bestemmelser.

Tilfælde, hvor f.eks. et barn under 15 år eller en person under 18 år i en lærer/elevrelation på eget initiativ uden nogen form for direkte eller indirekte påvirkning fra en anden person udfører en seksuel handling på sig selv i overværelse af den anden person, vil derimod ikke være omfattet af bestemmelsen.

Det er ikke en betingelse for anvendelse af det foreslåede andet led i straffelovens § 225, at gerningspersonen overværer den seksuelle handling samtidig med, at forurettede udfører den. Modtager gerningspersonen f.eks. efterfølgende et foto, en video el.lign. af en seksuel handling, som den pågældende har formået forurettede til at udføre, vil forholdet også kunne henføres under straffelovens § 225.

Forholdet skal henføres under den relevante bestemmelse, såfremt det er begået under de omstændigheder, som bestemmelsen i øvrigt betinger. Det betyder, at hvis gerningspersonen formår en forurettet, som er ældre end 15 år til at indføre genstande i egen kønsdel, vil forholdet skulle henføres under straffelovens § 216, stk. 1, jf. § 225. Hvis forurettede er under 15 år, vil forholdet skulle henføres under straffelovens § 222, jf. § 225, og hvis den forurettede er under 18 år og gerningspersonens plejebarn, elev eller lignende, vil forholdet skulle henføres under straffelovens § 223, stk. 1, jf. § 225.

Tvinger gerningspersonen forurettede til at udføre mindre grove handlinger på sig selv, f.eks. berøre egne bryster, vil forholdet efter omstændighederne kunne være omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser eller § 260 om ulovlig tvang.

Det forhold, at forurettede har begået den pågældende handling på sig selv, vil ikke i sig selv kunne begrunde en lavere strafudmåling, sammenlignet med tilfælde hvor gerningspersonen, har udført handlingerne på forurettede. Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen. Ved strafudmålingen vil domstolene skulle lægge vægt på de samme omstændigheder, som i øvrigt gælder for udmåling af straf for seksualforbrydelser.

4.4. Terminologien i straffelovens §§ 226, 227 og 235

4.4.1. Arbejdsgruppens overvejelser

4.4.1.1. Der har de senere år i internationalt regi været stigende fokus på, hvordan betegnelsen ”børnepornografi” anvendes.

Betegnelsen ”pornografisk” kan først og fremmest forstås som film, billeder eller andre fremstillinger, der har til formål at virke seksuelt ophidsende på tilskueren.

I betegnelsen synes dog også at ligge en forudsætning om, at der i almindelighed er tale om materiale med voksne, der frivilligt medvirker i seksuelle fotografier, film eller lignende for at udbrede dette til offentligheden.

Efter straffeloven er samleje med et barn under 15 år per definition strafbart. Det gælder uanset, om barnet er indforstået med den seksuelle akt. Derfor er samleje eller andet seksuelt forhold med et barn under 15 år per definition et overgreb. Det betyder, at film, billeder o.l., som forestiller børn under 15

år i en seksuel situation, f.eks. videoer, hvori barnet deltager i et samleje, vil være materiale, der forestiller et overgreb, som begås mod et barn.

Straffelovens § 235, stk. 1 og 2, omfatter bl.a. fotografier, film eller lignende, der viser seksuelle overgreb mod børn, og udtrykket ”pornografiske” i bestemmelsens ordlyd afspejler dermed ikke det indhold, der reelt er tale om.

Ved at anvende betegnelsen ”pornografisk” er der en risiko for at bagatellisere alvoren af det pågældende materiale, der reelt kan være bevis på seksuelle overgreb mod børn og/eller seksualisering af børn. Betegnelsen ”pornografisk” kan desuden være med til at insinuere, at de seksuelle overgreb er sket efter barnets samtykke og dermed er legitimt seksuelt materiale.

Selvom betegnelsen ”børnepornografi” stadig bruges i vid udstrækning internationalt, anvendes betegnelsen ”seksuelt overgrebsmateriale med børn” i stigende grad for at beskrive seksuelle repræsentationer af børn, da udtrykket mere præcist afspejler, hvad materialet dækker over: seksuelle overgreb mod børn.

Af den grund finder arbejdsgruppen, at det bør overvejes, om det er retvisende, at man i straffelovens kapitel 24 bruger ordet ”pornografisk” i relation til materiale, der forestiller børn, der udsættes for seksuelle overgreb, da der kan opstå en misforståelse i forhold til legal pornografi, som forestiller voksne, der har samtykket i deltagelsen. En ændring af terminologien i lovgivningen kan desuden have en effekt på, hvorledes fænomenet betegnes i andre sammenhænge. Betegnelsen ”børnepornografi” anvendes ikke i straffeloven, men dog betegnes det som ”pornografi” og i sammenhæng med personer under 18 år.

4.4.1.2. Arbejdsgruppen har på den baggrund overvejet, hvordan overtrædelserne i stedet kan betegnes i lovgivningen.

Arbejdsgruppen finder, at såfremt der er tale om billeder, film mv., der forestiller et barn under 15 år, vil der per definition være tale om overgrebsmateriale, da barnet ikke gyldigt kan samtykke til den seksuelle handling.

Arbejdsgruppen er endvidere opmærksom på, at bestemmelsen i straffelovens § 235 også omfatter udbredelse og besiddelse af materiale, der forestiller personer over 15 år, men under 18 år.

Er der f.eks. tale om billeder af en person over 15 år, som frivilligt deltager i samleje, kan betegnelsen ”overgrebsmateriale” være misvisende, da materialet ikke nødvendigvis i sig selv forestiller et overgreb. Dette understreges af, at det fremgår af bestemmelsens stk. 3, at en person over 15 år gyldigt kan samtykke til besiddelse af materiale, som forestiller vedkommende.

Det er på den baggrund arbejdsgruppens opfattelse, at terminologien bør illustrere, at bestemmelserne i straffelovens §§ 226, 227 og 235 både omfatter seksuelt overgrebsmateriale samt andet seksuelt materiale, der forestiller en person, der er under 18 år men over den seksuelle lavalder.

4.4.2. Arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen foreslår, at straffelovens §§ 226, 227 og 235, stk. 1 og 2, ændres således, at ”pornografiske” udgår, og det i stedet fremgår af bestemmelsernes ordlyd, at der er tale om materiale med seksuelt indhold.

Ordlyden af straffelovens § 226 bliver herefter:

”Den, der optager seksuelt materiale, herunder fotografier, film el.lign., af en person under 18 år, med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.”

Tilsvarende bliver ordlyden af § 227, stk. 1:

”Den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med seksuel optræden, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.”

Ordlyden af straffelovens § 235, stk. 1, 1. pkt., bliver:

”Den, som udbreder seksuelt materiale, herunder fotografier eller film, andre visuelle gengivelser eller lignende, af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år.”

Mens ordlyden af straffelovens § 235, stk. 2, bliver:

”Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med seksuelt materiale, herunder fotografier eller film, andre visuelle gengivelser eller lignende, af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.”

Arbejdsgruppen finder, at det med den foreslåede ændring af ordlyden af bestemmelserne understreges, at materiale, der er omfattet af bestemmelsen, ikke kan forveksles med pornografiske film, billeder mv., der forestiller voksne, der har samtykket i deltagelsen.

Arbejdsgruppen finder i den forbindelse, at den terminologiske forskel på materiale, der forestiller personer under henholdsvis 18 og 15 år, bør fremgå tydeligt af bemærkningerne til bestemmelserne.

Det vil i den forbindelse kunne præciseres, at der, såfremt der er tale om materiale omfattet af § 235, som forestiller et barn under 15 år, under alle omstændigheder vil være tale om seksuelt overgrebsmateriale. Såfremt materialet forestiller en person over 15 men under 18 år, vil materialet ikke nødvendigvis kunne karakteriseres som ”overgrebsmateriale”. Bemærkningernes ordlyd bør tage højde herfor, og sondre mellem overgrebsmateriale og materiale med seksuelt indhold, som der er afgivet gyldigt samtykke til.

Sondringen mellem seksuelt overgrebsmateriale og materiale med seksuelt indhold vil tilsvarende skulle anvendes i forbindelse med §§ 226 og 227.

Der er med forslaget ikke tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsernes gerningsindhold. Det bemærkes, at det samtidig betyder, at fiktive fremstillinger, som i dag omfattes af § 235, fortsat vil være omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde.

4.5. Tjenester, der formidler sugardating

4.5.1. Arbejdsgruppens overvejelser

4.5.1.1. Fænomenet sugardating har i de senere år været genstand for debat i medierne, hvor det bl.a. er blevet betegnet som ’gråzoneprostitution’. Formidlingen af kontakten mellem parterne finder fortrinsvist sted via internet-tjenester, hvilket har givet anledning til debat om, hvorvidt de formidlings-tjenester, der stiller tjenesterne til rådighed, kan – eller bør kunne – straffes efter straffelovens regler om bl.a. rufferi.

Arbejdsgruppen bemærker, at spørgsmålet om sugardatingtjenesters strafansvar efter straffelovens § 233, stk. 2, er en ny problemstilling, som er opstået siden den seneste revision af bestemmelsen. Problemstillingen er derfor ikke omtalt i hverken Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser eller i forarbejderne til straffelovens § 233.

4.5.1.2. Som anført ovenfor under pkt. 2.9.2.4 antages det, at straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., om mellemmandsvirksomhed vil kunne finde anvendelse på sugardatingtjenester, hvis tjenesten anvendes til prostitution, og tjenesten har forårsaget dette.

Der synes at være en række lighedspunkter mellem den formidling, der sker via sugardatingtjenester, og anden markedsføring af prostitutionsydelser som også finder sted på den prostitueredes egen foranledning, f.eks. i avisannoncer eller anden form for reklamering i trykte eller elektroniske medier.

Der er således i begge tilfælde tale om formidling, der har til formål at skabe kontakt mellem parter, som ønsker at indgå i en relation, hvor der udveksles materielle goder mod seksuelt samvær, ligesom der i ingen af tilfældene er tale om, at formidleren modtager en andel af det beløb mv., der udveksles for den seksuelle ydelse.

Annoncering for prostitution vil efter omstændighederne på samme måde som sugardatingtjenester kunne betegnes som mellemmandsvirksomhed, og dermed vil den platform, hvorpå sådan annoncering sker, f.eks. det medie, der bringer annoncerne, også kunne være ansvarlig efter straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., hvis der foreligger det fornødne forsat.

Som anført ovenfor under pkt. 2.9.2.2, er det imidlertid tidligere antaget, at salg af annonceplads i trykte eller elektroniske medier til prostitutionsvirksomhed ikke er strafbart, medmindre der er tale om medvirken til andres rufferi. Det bemærkes dog i den forbindelse, at domstolene ikke ses at have haft anledning til at tage stilling til spørgsmålet om strafansvar for de medier, der har bragt annoncerne, og således f.eks. heller ikke i forhold til EkstraBladets mangeårige annoncering for prostitution (såkaldte 'massageannoncer').

Henset til de ovenfor beskrevne lighedspunkter mellem den formidling, der sker via sugardatingtjenester, og den formidling, der sker ved annoncering for prostitution i trykte eller elektroniske medier, er det arbejdsgruppens vurdering, at det vil være en forudsætning for at stille sugardatingtjenester strafferetligt til ansvar efter straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., at der samtidig gøres op med den mangeårige praksis for ikke at strafforfølge medier, der bringer annoncer for prostitution, for mellemmandsvirksomhed.

4.5.1.3. Hvorvidt medier, sugardatingtjenester mv. bør stilles strafferetligt til ansvar for mod betaling at fremme myndige personers frivillige prostitution beror i sidste ende på en politisk vurdering.

På den ene side kan det anføres, at en håndhævelse af forbuddet mod at fremme prostitution vil bidrage til at begrænse prostitution med dens menneskelige og samfundsmæssige følger ved at gøre det vanskeligere for personer at prostituere sig. Det kan i den forbindelse også anføres, at fremkomsten af sugardatingtjenester indebærer en lettere adgang til at prostituere sig, som vil kunne medføre en stigning i antallet af personer, navnlig unge, der ser prostitution i form af sugardating som en hurtig vej til at opnå materielle goder.

På den anden side kan det anføres, at straf bør være begrænset til tilfælde, hvor den har til formål at beskytte myndige personer, der prostituerer sig, mod udnyttelse, og at man ved at straffe sugardatingtjenester, medier mv. for at fremme myndige personers frivillige prostitution, straffer medvirken til en i øvrigt straffri virksomhed og gør det vanskeligere for prostituerede at udøve deres virksomhed under rimelige forhold.

Arbejdsgruppen bemærker dog, at den selvstændige formidling af kontakt mellem en prostitueret og en kunde, der bl.a. kan finde sted ved annoncering på onlinetjenester, i medier mv. synes at være kerneområdet for straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt. Såfremt man ikke ønsker at strafforfølge en sådan annoncering, bør det overvejes, om § 233, stk. 2, 2. pkt. bør ophæves.

4.5.1.4. Hvis man fremover ønsker at strafforfølge mellemmandsvirksomhed i form af annoncering for eller formidling af prostitution gennem f.eks. sugardatingtjenester og medier, bør dette efter arbejdsgruppens opfattelse klart tilkendegives.

Da annoncering for prostitution samt formidling af prostitutionsydelser via sugardatingtjenester o.l. efter arbejdsgruppens opfattelse allerede i dag er omfattet af bestemmelsen i straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., vil det ikke være nødvendigt med en lovændring for at kunne strafforfølge denne form for mellemmandsvirksomhed.

En praksisændring vil således efter arbejdsgruppens vurdering kunne gennemføres administrativt ved, at det tilkendegives over for politi og anklagemyndighed, at der fremover bør efterforskes og rejses tiltale i sager, hvor det vurderes, at sugardatingtjenester og andre medier annoncerer for prosti-

tution i strid med straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt. En sådan praksisændring bør samtidig kommunikeres til offentligheden, f.eks. i en pressemeddelelse eller lignende. Endvidere bør den kun omfatte tilfælde af mellemmandsvirksomhed, der finder sted efter praksisændringen.

Det er dog arbejdsgruppens opfattelse, at det, henset til at der vil være tale om et markant opgør med en årelang praksis, vil kunne være hensigtsmæssigt at gennemføre praksisændringen ved lov. Der vil således kunne foretages en justering af ordlyden i straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., som vil give mulighed for i bemærkningerne at tilkendegive, at hensigten med lovændringen er at tydeliggøre, at bestemmelsen om mellemmandsvirksomhed efter omstændighederne bl.a. vil kunne finde anvendelse i forhold til tjenester, der formidler sugardating, og medier, der sælger annonceplads i trykte eller elektroniske medier til prostituerede.

Arbejdsgruppen er i den forbindelse opmærksom på, at der generelt bør udvises tilbageholdenhed med at lovgive, hvis der ikke er behov herfor. Arbejdsgruppen finder dog, at det – bl.a. henset til den meget lange praksis med ikke at retsforfølge i sådanne sager – vil være hensigtsmæssigt, at Folketinget får lejlighed til at drøfte ændringen i forbindelse med behandlingen af et lovforslag herom.

4.5.1.5. Såfremt man måtte ønske at præcisere straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., med henblik på at tydeliggøre strafansvaret for bl.a. sugardatingtjenester bør det efter arbejdsgruppens opfattelse ske på en måde, der ikke i øvrigt ændrer ved gældende praksis efter bestemmelsen, herunder den ovenfor under pkt. 2.9.2.3 omtalte afgørelse fra Højesteret, jf. U 2014.1437/2 H.

Som anført oven for under pkt. 2.9.2.3 bemærkede Højesteret i den forbindelse, at den dagældende § 229, stk. 1, 1. led (nu § 233, stk. 2, 2. pkt.), omfatter egentlig mellemmandsvirksomhed, hvor der er tale om selvstændig formidling af kontakt mellem en prostitueret og en kunde, mens bestemmelsen ikke omfatter andre hjælpefunktioner i forhold til prostituerede, herunder hjælp til telefonpasning mv.

Det vil dermed stadig være muligt for prostituerede at ansætte telefonpasnere, vagter mv., hvis de pågældende arbejder og aflønnes på helt almindelige vilkår og ikke reelt er bagmænd for den prostituerede.

Det vil endvidere være nødvendigt at sondre mellem tjenester, der formidler kontakt med henblik på sugardating, og tjenester, der formidler ”almind-

lig” dating. Der vil således efter arbejdsgruppens opfattelse kunne være en glidende overgang fra den situation, hvor den ene part eksempelvis betaler for en middag, til den situation, hvor sammenhængen mellem den seksuelle ydelse og den materielle modydelse har en sådan karakter, at man vil kunne betegne relationen som prostitution.

Et forslag til en mulig ændring af straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., er anført nedenfor under pkt. 4.5.2.

4.5.1.6. Har en person under 18 år en profil på en sugardatingtjeneste, hvoraf det fremgår, at den unge tilbyder seksuelle ydelser mod betaling, vil sugardatingtjenesten efter omstændighederne kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 224, stk. 1 (om medvirken til at en person under 18 år sælger sex). Det er dog en forudsætning, at det kan bevises, at tjenesten har forsæt til, at der tilbydes seksuelle ydelser og til, at den pågældende var under 18 år.

Endvidere vil en person, der mod betaling eller løfte om betaling har samleje eller andet seksuelt forhold med en person under 18 år, som vedkommende eksempelvis måtte have fået kontakt til på en sugardatingplatform, kunne straffes efter straffelovens § 224, stk. 2.

Arbejdsgruppen noterer sig, at det for brug af sugardatingtjenester, samt for andre online datingtjenester i øvrigt, er en betingelse, at brugeren er fyldt 18 år. Overtrædelse af betingelsen kan medføre udelukkelse fra tjenesterne. F.eks. vil en profil på tjenesten sugardaters.dk ifølge retningslinjerne blive manuelt verificeret, før profilen offentliggøres.

Arbejdsgruppen er endvidere bekendt med, at dr.dk har bragt historier om, at personer under 18 år har kunnet registrere sig på datingtjenester med en højere alder, hvorfor de har haft mulighed for at oprette en brugerprofil på tjenesten, samtidig med at de oplyser deres reelle – og yngre – alder i profilen. Det kan f.eks. ske gennem profiltekst, som kan læses af tjenestens øvrige brugere. En sådan aktivitet har angiveligt ikke medført udelukkelse fra tjenesterne, trods retningslinjer om, at brugerne skal være over 18 år⁹.

Arbejdsgruppen finder derfor, at det vil være hensigtsmæssigt at opstille klarere retningslinjer for, hvorvidt datingtjenester er forpligtede til at holde sig orienteret om brugernes alder.

⁹ ['Er der en daddy derude?' - Sugardating-side stopper ikke mindreåriges annoncer | Inland | DR](#), bragt på dr.dk den 13. oktober 2021

En måde at imødekomme bevisproblematikken i forhold til datingtjenesterne forsæt vedrørende brugernes alder, kunne være at stille krav om, at tjenesterne skal forlange, at brugerne registrerer sig, f.eks. ved brug af MitID, således at tjenesterne herigennem kan få verificeret brugerens alder og udelukke brugere under 18 år fra at registrere sig. Det vil i givet fald kunne suppleres med bødeansvar i tilfælde af manglende håndhævelse. En sådan ordning vil kunne overvejes, men arbejdsgruppen bemærker i den forbindelse, at der i givet fald vil være tale om erhvervsregulering, der falder uden for Justitsministeriets ressort.

4.5.2. Arbejdsgruppens forslag

Det er som anført ovenfor arbejdsgruppens vurdering, at det vil være en forudsætning for at stille sugardatingtjenester strafferetligt til ansvar efter straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., såfremt det er det, man ønsker, at der samtidig gøres op med den mangeårige praksis for ikke at strafforfølge medier, der bringer annoncer for prostitution, for mellemmandsvirksomhed.

Dette vil kunne ske ved en justering af bestemmelsens ordlyd, som giver mulighed for, at det i bemærkningerne til bestemmelsen tilkendegives, at hensigten med lovændringen er at tydeliggøre, at bestemmelsen om mellemmandsvirksomhed efter omstændighederne bl.a. vil kunne finde anvendelse i forhold til tjenester, der formidler sugardating, og medier, der sælger annonceplads i trykte eller elektroniske medier til prostituerede.

En sådan sproglig justering af bestemmelsen vil f.eks. kunne gennemføres ved, at ”i oftere gentagne tilfælde” i straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., ændret til ”på systematisk vis”, således at § 233, stk. 2, herefter får følgende ordlyd:

”Den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt eller mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år. Det samme gælder den, der fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller på systematisk vis at optræde som mellemmand.”

Kravet om, at gerningspersonen ”på systematisk vis skal optræde som mellemmand”, vil skulle forstås på samme måde som det gældende krav om, at gerningspersonen ”i oftere gentagne tilfælde” skal optræde som mellemmand.

Ændringen har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at præcisere, at bestemmelsen om mellemmandsvirksomhed efter omstændighederne bl.a. vil kunne finde anvendelse i forhold til tjenester, der formidler sugardating, og medier, der sælger annonceplads i trykte eller elektroniske medier til prostituerede.

Det vil kunne anføres i bemærkningerne, at hensigten med ændringen er at gøre op med en mangeårig praksis for ikke at strafforfølge medier mv., der på de prostitueredes egen foranledning har bragt annoncer for prostitution, således at sådanne sager om fremme af andres prostitution, jf. straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., herefter vil blive prøvet ved domstolene.

Det bør desuden anføres i bemærkningerne, at den ændrede tiltalepraksis vil få virkning fra lovændringens ikrafttrædelse, således at der alene vil blive rejst tiltale for forhold begået efter ikrafttrædelsen.

Der er ikke i øvrigt tilsigtet ændringer i gældende ret fsva. straffelovens § 233, stk. 2, 2. pkt., jf. bl.a. Højesterets afgørelse i U 2014.1437/2 H. Bestemmelsen omfatter således fortsat egentlig mellemmandsvirksomhed, hvor der er tale om selvstændig formidling af kontakt mellem en prostitueret og en kunde, men ikke andre hjælpefunktioner i forhold til prostituerede, herunder hjælp til telefonpasning, ansættelse af vagter mv.